

REDACTIA
Dokk Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL
Pentru Austria:
pe an 20 cor.
pe an 10
pe an 5
pe an 2
de Duminică pe an
4 coroane.
România și străină-
re pe an 40 franci.
scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Dokk Ferencz-utca nr. 20

INSERȚIUNILE:
de un sir garmond: prima
data 14 baui; a doua oară
12 baui; a treia oară 8 b
de fiecare publicatiune.

Atât abonamentele, cât și
inserșiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancațe nu se primesc

Anul VII.

Număr de Duminică

Nr. 4

De ce au pățit Românii — kossuthiști!

În primăvara anului 1901, cu pri-
vilegiile alegerilor pentru dieta, Românii
în cercurile *Beiuș Tinca* și *Mărgița*,
ales deputați kossuthiști. Ademe-
nita de veneticii năpăstuiți peste sate,
stăpânire, poporul de p'acolo, sărac și
neîncredințat de carte, crezuse că
numai a venit ear vremea lui Kossuth,
la 1848, *Impăratu* a dat stăpâ-
nirea lui Kossuth Ferencz, care a
pădărit că cine va vota cu *oamenii*
nu vor plăti dare, nu vor merge
la cântănie, au drept de pășunat, li-se
împărți pădure și pot fierbe rachiu
vor... De fapt, pe acea vreme,
noștri nici n'au vrut să plătească
dare, au trimis vitele în pășune oprită,
după lemne cu carul din pădurile
"omnești" și au fiert rachiu fără a
plăti și a plăti pentru acest drept...

Atâta n'ar fi fost însă nimic...
dar a crede lucruri fără temei, nu
caritate între oamenii neștiutori de
dare.

Vorba e că bieții de ei au fost
de prostiți, încât când preoții și
cântătorii români au vrut să-i lumie-
re, să le spună că rău fac când
nu au după sfaturile veneticoilor străini,
sărut asupra celor cari voiau să-
i ducă dela fapte rele și puțin a lipsit
n'au făcut moarte de om. Impo-
sibilitatea legilor însă și a oamenilor legit-
imi sculat cu toată puterea, dând
vală și spărgând, până ce în urmă
nu pomenit între sulitețele geandarmi-
i și ale ostașilor împărătești.

Ce a urmat apoi d'aci încolo,
și amar. Sute de inși au fost
încași în temniță și globiți cu sume
de mulți s'au ruinat până să plă-
tească.

Nicăiri însă lucrurile nu s'au în-
dăptat ca la *Rosia*, în cercul Ceichei.
venise *Todor Fașie*, deputatul
de muri Duminică trecută. Cum
trănuț avocat fusese omul stăpâ-
nitor ear sătenii prostiți se dăseră
la Kossuth, pe Fașie îl primiseră
cu fel, în cât numai ca prin urechile
să se scâpat — viu. I-au răsturnat
în șanț și dacă bătănuț nu
destul de sprinten s-o ia la fugă
să se ascundă în pădure, îl omorau;
sculară doar cu gura și impo-
sibilitatea veneratului preot Ciuhandu și
fibrăuțului Markovits, ba nici de
geandarmi nu li-a păsă.

Se înțelege că la urmă au pă-
țit: au fost dați în judecată și tri-
bunali din *Oradia Mare* i-a osândit
după cum urmează:

Jacob Ujvat și Vasilie Malița 2
în temniță; Miron Malița, Mitru Vele
Vasilie Toma câte 1 an temniță;
Mihail Tirla, Costan Crepe, Moise
Mădăraș, Vasilie Perț și Dumitru Pociolan
pe 8 luni temniță.

Cât despre cheltruielile de judecată,
cestea nu le vor plăti nici dacă
nu veți ar avea fie-care dintre
neorociiți osândiți.

Dare, se înțelege, se plătește tot
ca înainte de alegere, la cântănie i-ar
duce cu sila dacă de bună voie n'ar
merge, rachiu nu pot să fearbă fără
a plăti finanților ear cât despre pă-
șune și păduri, nici șapte Kossuthi
nu li-ar putea ajuta, dar mi-te „oa-
menii” lui, cari după ce s'au văzut
aleși deputați, i-au lăsat pe bieții să-
tenii și din Budapesta nici grija n'au
să-i ajute după ce i-au împins la ne-
norocire.

Eată ce au pățit sătenii români
cari de capul lor au piecat și ei la
alegeri, chipu să facă politica, nu
glumă. Eată unde au ajuns sătenii ro-
mâni cari s'au luat după vorbele de-
șerte și făgăduiala ademenitoare a
„oamenilor lui Kossuth” și n'au vrut
să asculte sfatul preoților lor de omenie
și cu dragoste pentru neam. Eată ce
au pățit nenorociiți cari și-au vindut
dreptul pentru rachiu jidovesc și au
lăcomit la bani.

Fie aceasta spre învățatură tu-
tutor satenilor români.

Russu Șirianu.

În afacerea reformei administrațiilor
comunale. *Ert în discuțiunea Dietei mi-
nistru prezedinte Szell ca ministru de interne*
a făcut declarațiuni importante. A semnalat,
că reforma administrațiilor comunale este
pusă deja în curgere și cu privire la aceasta
va da deslușiri parlamentului în desbaterea
budgetului internelor.

Convocarea Sinodului Electoral al Diecesei Aradului.

Deputaților Sinodului eparchiei
Aradului li-s'a trimis următoarea in-
vitare:

Mult Onorate Domnule!

Din rescriptul *Escelenței Sale Domnu-
lui Ministru reg. ung. de culte și in-
strucțiune publică de datul 17 Decembrie*
n. 1902 Nr. 4485 pres., comunicat cu
literale înalt Preasfințitului Domn Archi-
episcop și Mitropolit Ioan Meșianu luând
act, că Majestatea Sa ces. și apostolică
reg. prin altissima rezoluțiune datată
din Viena în 15 Decembrie n. 1902
n'a aflat de bine a confirma alegerea
vicarului episcopesc a protosinzelului
Vasilie Mangra de episcop al Aradului.
efectuată la 30 Maiu (12 Iunie) 1902,
acest Consistor, — în virtutea disposi-
țiilor din § ii 89, 90 și 98 al Statutu-
lui-Organic, după avuta conșlegere cu
Consistorul greco oriental român din
Oradea-Mare și cu învoirea înalt Prea-
sfințitului Domn Archiepiscop și mitro-
polit al nostru Ioan Meșianu, — pentru
efectuarea alegerii episcopului diecesan,
convoacă prin aceasta Sinodul eparhial
extra ordinar la biserica catedrală din
Arad, pe ziua Sfinților Trei Ierarchi
adică pe Joi, 30 Ianuarie (12 Febr.)
a. c. la orele 9 înainte de amiază,
observând, că deschiderii Sinodului, con-
form § ului 100 din Statutul-Organic,
it va premerge privegherea, ținândă după
tipicul Rusalilor, Mercuri în 29 Ianuarie
(11 Februarie) a. c. seara la 6 ore, ear

în ziua deschiderii Sinodului sfânta
liturgie cu chemarea *Duhului Sfânt*.

Notificându-ți aceasta, ești poftit a
lua parte ca deputat la actul însemnat,
ce ne stă înainte.

Arad, la 18/31 Ianuarie, 1903.

Consistorul eparhial gr.-or. român din Arad:

Ioan I. Pap,
protosinzel.

Un candidat cum nu s'a mai văzut...

Sunt zece luni de zile de când
Prea Cuviosul Stareț dela Sfânta Ma-
năstire H. Bodrog nu are alta grije
decât să umbie după vladicie. Deși
legile așa spun, că el să șadă în
manăstire, și Statutul-Organic așa
zice că numai în afaceri de tot în-
semnate pentru manăstire poate să
se îndepărteze, totuși egumenul sus-
numitei manăstiri șede în Arad și nu
apuci să faci 2—3 pași pe ulița, și
dai de Hamsea...

Că e ziua, tot prin restaurante
și cafenele și se comănăcește pela
toți străinii, ca foile lor să-l laude
și să-l vestească bun de — episcop.

Apocă a apoi d'arindul deputații
sinodali, colindând pela toți, cerșindu-le
votul pentru alegerea de Joi.

Nu s'a mai pomenit un așa
candidat de episcop: nici un crâsnic
nu se rouă cu atâta umilire să fie
ales, cum o face Hamsea. Bate până
și pela ușile celor despre cari știe
bine că de două ori au votat impo-
triva lui... Par'că dela a doua ale-
gere încoaci el nu s'ar fi făcut vino-
vat de fapte pentru cari nu-i îngă-
duit să ajungă nici-odată episcop.

S'a căciulit adecă pela Budapesta,
a cerut spriginul străinilor de biserica
noastră.

Eată ce zice însă legea biseri-
cească:

„Toată alegerea făcută de către
boieri, pentru episcop, sau pentru pres-
biter, sau pentru diacon, neîntărită să
rămână după canonul ce zice: Dacă
vre un episcop lumești stăpânitori între-
buințind, prin acești ar lua biserica, să
se caterisească și să se aforisească, și
toți cei ce se împărtășesc cu dinsul”.
(Canon 3 al Sinodului VII ecumenic).

„Ori-care episcop ar întrebuința stă-
pânitori lumești, și prin mijlocirea lor
ar lua vre o episcopie, sau mitropolie,
să se caterisească împreună și să se de-
spartă de biserică, asemenea și clericii
câți s'ar împărtăși cu dinsul, ori archie-
reii cei ce l-au hirotonit pe el, veri pres-
biterii, veri diaconii, veri ipodiamonii, sau
ceialți, toți să se caterisească din soartea
lor, și să se aforisească, adecă să se
despartă dela biserică”. (Pidalion. Tal-
cuire la Can. 30 apostolice).

Se înțelege, votul Sinodului care
deja de două ori l-a respins pe Hamsea
dela mitra episcopescă, nici de data
asta nu va face cu puțință ca față
de Hamsea să ne îngrădim cu susară-
tatele legi: el nu va fi ales, nu va fi
deci nevoie să-i citim paragrafele...

Li-am arătat numai să se vadă cam
ce fel de episcop ar fi Hamsea și
cum ar cinsti el legile bisericești
după-ee ar ajunge episcop, când deja
numai cași candidat le nesocotește.

Alegerea dela Beiuș.

Alegerea dela Beiuș unde s'a ales
deputat în Sinodul Eparchiei Aradului
Dr. Ioan Papp, fiul mult jelitului nos-
tru prieten Paul Papp, învingând cu
1862 voturi pe Nicolae Papp, direc-
tor financiar în Oradia, care a întru-
nit abea 564 voturi, are o însemnă-
tate deosebită. Căci n'a fost vorba
numai de îndeplinirea unui scaun în
Sinod, ci dușmanii vicarului V. Mangra
de șeptemâni de zile au făcut plan
cum să învingă în această alegere
pe vicarul Mangra... După o cină
bună, N. Zigre și Fl. Duma proslăvitu-
s'au înaintea lui Nicolae Papp, care
deși barbat cu poziție înaltă în socie-
tate, s'a lăsat înduplecat la un joc
de răsbunare. Ceea-ce n'a vrut să
facă judele Poynar, cumnatul lui Zi-
gre, a făcut-o dl N. Papp: și-a pus
autoritatea și puterea în câmpănă,
că vezi Doamne, să bată pe vicarul
Mangra, căci așa vesteau foile ungu-
rești: alegerea lui N. Papp ar fi în-
semnat nu căderea lui Dr. Ioan Papp,
ci alut Mangra.

Zadarnic a cerșit însă șiaju-
torul celor streini de biserică: a fi-
biraelor și a notarilor, la popor Mangra
sta atât de tare, în cât a fost destul
să se știe că dl N. Papp este *hamsist*,
și toți s'au întors de el.

Ma! e apoi ceva la mijloc.

Dr. Ioan Papp e cunoscut ca unul
dintre cei mai aleși tineri ai noștri:
cu minte ageră, cumpănit și inimă
caldă... Este fiul demn al lui Paul
Papp și prin alegerea lui alegetorii
nu numai că au trimis în Sinod un
barbat harnic, dar au adus un prinos
meritat memoriei lui Paul Papp.

Eată de ce numai cuvinte de
laude avem de trimis bravei preoțimii,
învețătorilor și tuturor alegetorii
dreptcredincioși din cercul Beiușului.

Soartea Austriei.

Problema Europei Centrale preocupă
într'o broșură apărută zilele trecute pe *Pierre*
de Conbertine. Punctele sale de plecare
sunt: Europa nu poate trăi în siguranță
fără Austria; dacă Austria n'ar exista, ar
trebui înființată; dacă Austria s'ar descom-
pune ar trebui din nou construită. Mai de-
parte: Împăratul *Wilhelm II* al Germaniei
e cuprins de îngrijire că provinciile ger-
mane ale Austriei ar gravita spre imperiul
german și protestă în contra ideii de ane-
tare... Dar problema nu e în aceasta, deși
Leroy Beaulieu și *Charles Benoist* încă
aci o caută.

Să ne uităm puțin la marele imperiu
al Habsburgilor, în care veacuri întregi ele-
mentul german a fost elementul stăpâni-
tor; până mai eri germanii stăpâniau fără în-
doială situația — azi dinșii sunt minori-
tatea strimtorată; influența le scade din zi

in zi, o lovitura după alta îl ajunge. Elementul slav sub dominațiunea lor de atâta vreme, li atacă acum puternic și nu mai primesc supremația germană. E caracteristic însă că criza aceasta coincide cu creșterea însemnătății de putere universală a germanilor; germanii strimtorăți de sub sceptrul lui Francisc Iosif ved din nemijlocită apropiere înflorirea imperiului german și mărețul viitor al acestui imperiu... Ce poate fi mai natural decât dorința lor de a trece dincolo, în vecini unde poate așteaptă atâta strălucire, bunăstare și fericire rassa lor

Cunoscutul amic austriac Cheradame zice că o parte din trei a germanilor din Austria sunt câștigați pentru idea uniunii germane; o altă parte din trei hesitează înă iar o parte din trei este în contra uniunii. Mișcarea face dați progrese rapide și idea cucerește mereu.

După Conbertin, înțeleptul domnitor Francisc Iosif în fond este un german credincios, care — după-cum de multe-ori a dovedit — este gata a apăra germanismul dacă prerogativele acestuia sunt atacate. Urmașul lui nu va mai putea face aceasta, va inclina spre slavi și aceasta nici că i-se va putea imputa, căci doar majoritatea populațiunii va trebui să și-o câștige cu care să guverneze. Dacă însă sub oblăduirea monarhului iubit și popular Francisc Iosif se clătina credința a 5 provinciilor, — ce se va întâmpla sub domnia lui Francisc Ferdinand?

Să presupunem că Wilhelm II în adevăr ar fi dușmanul mișcării pangermane... Nu e imposibil. Folosul ce ar rezulta ar fi mai mic decât pericolul și greutatea cu care ar fi împreunate guvernarea pangermanistă. Impăratul german în prima ordine ca Rege prusian exerciază puterea — dar într-o uniune germană Prusia ar fi o minoritate și guvernarea ar trebui cu totul reformată lucru de care Wilhelm deși nu s'ar speria dar și-ar da seamă de greutatea extraordinară a chestiunii. Dar și din contra doar și mai periculos e pentru Dinastia Hohenzollern, dacă refuză conducătorii mișcării pangermane, ca și tocmai Dinastia Hohenzollerniană au înscris-o pe drapelul lor.

Aceasta e problema.

Berlinul nu poate rămâne neutru. Presupunând că Ungaria ar fi indiferentă și Francisc Ferdinand încă s'ar învoi la amputarea imperiului său; rămân oare indiferenți Cehii? Și oare Rusia ar privi cu indiferență, oprimarea Cehilor acestor precursori ai slavismului?... E mirare că și până aci a ținut pacea.

Manevrele Hamsiste.

Di Ciorogariu și începuse mai înainte procesele contra amicului D-lor A. Hamsea, Beleş et tutti quanti, E. Maglaș care face pe eroul acelei grupe vinătoare de mitră episcopescă; și totuși procesul urmat de părintele Mangra e deja terminat și anume tocmai în preajma neconfirmării de episcop, ear ale d-lui Ciorogariu stau la anul după urzirea lor, la stația asinului Bileamin, adica nu dau înainte, ci stau ca și pironite locului.

După ce Maglaș la 3 termene de pertractare finală nu s'a prezentat, pe astăzi a fost pus al patrulea termen de pertractare într'un proces de vătămare de onoare și în unul de calomnie și anume prin intervenție polițială să fie silit la prezentare.

Cu toate acestea, pertractarea nu s'a ținut. Din ce pricină, nu ni-sa comunicat, de sigur se va fi dat de nou de bolnav.

Vorba, e precum se vede, că pertractarea să nu fie ținută cu nici un preț înainte de alegerea de episcop. Cine nu înțelege aici manevra? Dar trec mere, trec pere, tot o să vină odată vremea să ne dăm seama cum poate fi o justiție astfel batjocorită

in secul al XX-lea, când în procesele politice se lucrează cu iuțimea fulgerului și asprimea sabiei. Adica onoarea noastră e pusă la discrețiunea vagabonzilor?

Marți încă era Maglaș în Timișoara, când îl puseră sub acuză într'un proces de calomnie ce i-a intentat dl Dr. Ioan Suciu. (Ciudat lucru că până la punerea sub acuză mai curg cum curg procesele, dar la pertractările finale se infundă), în care îl apăra ginerele francmasonului Beleş, grecul Rozvány Pista, și vesel și însoți avocatul la gară unde se întruni la o masă frumoasă cunună a Hamsiștilor: redactorul Controlei Barcian, Maglaș, Rozvány Pista și dascălul din Arad Iosif Moldovan.

Așa dară acum merge pe față: ginerele francmasonului e avocatul lui Maglaș.

Bravo vouă!

Vremuri apuse — vremuri reînviat.

„O nesățioasă hirea (firea) Domnilor spre lăfire și avuție oarbă! Pe cât se mai adauge, pe atâta răvnește! Pe cât le dă Dumnezeu — nu se satură“.

Miron Costin, în „Letopisețul Moldovii“.

Reînvie vremurile. Ironisați, batjocoriți cetim în scripturile trecutului Neamului nostru, cari, mucegaito și pline de pravul ce le-acopere de veacuri, ne povestesc despre un fiu de Domn, dornic de domnie cu orice preț, fie și în prețul jertfei de sânge, și chiar și cu jertfirea neamului său. Căci tron vrea; Vodă vrea să se pună, Vodă — cu orice preț!

Iată ce am cetit în „Letopisețul Țării Moldovii“, scris de cronicarul Miron Costin care, trăind în veacul XVII-lea și scriind istoria domniei lui Vasilie Domnul Moldovei din același veac, sigur, numai de alegerea dela Arad nu va fi fost preocupat, ca să alusioneze la războiul purtat dela Sibiu pentru acapărarea scaunului episcopesc al Aradului. Și totuși, ce minunată potriveală de par'că trăim nu în veacul XX-lea, ci cu trei veacuri mai înapoi.

Ci-că era un domn în Moldova, cu numele Vasilie-Vodă, care — dar să lăsăm cronicarului vorba — „au început sfadă cu Matei-Vodă Domnul Muntenesc pentru domnia acei țări: ori că nu-l încăpea Moldova ca pe un om cu hirea înaltă și împărătească mai mult decât domnească: ori că silea să vadă pe fiul său, Ioan-Vodă, la domnie, care hire au părinții spre ficiorii săi să-i vază în viața lor eșiți la cinste. Domni la domnie pe ficiorii săi poftesc să-i vază eșiți, boerii — la boerii...“

... „Prostătec îl ținea Vasilie-Vodă pe Matei-Vodă! Deci, având și pe vizirul în partea sa, au făcut oști de țeară, și au purces în țeara Muntenescă asupra lui Matei-Vodă... Iară și Matei-Vodă Domnul Țării Muntenescii, nu dormia; ci apărând al său, avea oști...“

... „Deci bine n'au intrat Vasilie-Vodă în Țeara Muntenescă la o apă... numai ce au cătat lui Vasilie-Vodă a-se întoarce înapoi... Deci, să știi că țările acestea pe atunci nu erau așa supuse... și se temea Turcii... cari... era bucuroși că se sfădesc aceste țări între sine...“

... Cu al doilea ispravă de Domnia țării Muntenescii au socotit Vasilie-Vodă cu alta cale... au pornit pe Ioan-Vodă la Pașa cu câți va boeri să-l ducă Pașa în Scaun... și s'au întors Ioan-Vodă, cam cu fuga... și au eșit și a doua ispită pentru Domnia Țării Muntenescii...“

„Iară nice cu atâta nu s'a lăsat Vasilie-Vodă; ce... ca o nimică socotind a căicare (a călca) pe Matei-Vodă, eară au strins oști, cu mai bună gătire, cu pedestrime și cu puști și ear au purces în Țeara Muntenescă asupra lui Matei-Vodă... Iară lunecoase lucrările războaelor, și în puterea lui Dumnezeu mai mult stau... și bine a zis unul: „Bella momentis constant“, adică războaele în clipeala ochiului stau; că atâta era numat să iee acela războiu Vasilie-Vodă și să se așeze în Domnia Țării Românești. Iară roata lumet nu-i așa cum gândeste omul; ce, în cursul său se întoarce... Vasilie-Vodă știind din limbă de gătirea lui Matei-Vodă împotriva sa și cu oști... au făcut sfat... socotind și trecătorile apelor și locuri închise cu părțile și băhnișuri; înțelegând pe Matei-Vodă că anume locuri ca acele pohtește să dea războiu... au ales cu sfatul să nu treacă Praova... Și... au purces toate oștile lui Vasilie-Vodă în jafuri, sub munți... In loc au priceput Matei-Vodă lucrul... și au stătut în tocmeală cu oștile... Și au purces cu toată oastea stăită (concentrată) asupra taberei lui Vasilie-Vodă... oștenii lui Vasilie-Vodă... mai mult de gătirea la fugă îndată au stătut nu de războiu. Și așa spăr-cuită (risipită) oastea, și fără nici o tocmeală au plecat și Vasilie-Vodă fuga...“

Săcui licitați.

Sunt câți-va ani, decând s'a început o mișcare în țară, cunoscută sub numele „pentru mântuirea omenilor“. Se puseră la cale tot felul de anchete, se făcea șgomot mare prin țară și urlau foile maghiare, pentru-ca ajutor să se aducă săcuiilor cari se valachisează prin România și ajungă în țară pe ghiarele băncilor române.

Mișcați până în rărunchi ministri și oameni simpli muritori maghiari aranjează adunări, desbătură, plănuiă și aleseră presidenti, recomandară comisar, făcură demersuri de tot soiul, eară săcuiul sătul de atâta sprijin patriotic — element a ezărăba, unde răul român nu-l năcăjește cu frazele de oláh kenyeret eszel, oláh légy, ci i-a dat de lucru, de mâncat și i-a mai dat încă și bani.

Astfel trezitu-s'au unguiri de vremea ei cu katzenjammer și azi cu săcuii ajunși din ce în ce tot mai mulți de sapă de lemn.

Cine nu crede să asculte și să citească:

Preotul reformat Páll Károly scrie în foia sa ovreo-oficioasă „Magyar Szó“ (5 Februar, nrul 31), că, comuna Toplicea, din comitatul Murăș Turda care are 5200 suflete neputându-și plăti datoriile de 4000 coroane a fost improcesuată, apoi la 26 Ianuar a fost vîndut la licitație hotarul ei în preț de două milioane coroane pentru suma de 780 coroane. — Locuitorii nu mai au de unde trăi și de nu vine ceva ajutor ciudat, sau se fac tâlhari sau emigrează cu toții.

Intrebăm pe gheșeftarii de patriotism este oare acest fapt trist rezultatul patriotismului de a maghiarisa sau a speculei de a face gură mare în țară cu scopul să îmbeți lumea, și să rămâi la putere neconturbat, sau a lipsei totale de simț pentru soartea celor cu necazuri economice, numai și numai pentru-că nu v'ați îngrijit de legi bune, prin cari să-l scoateți din amarul în care din neștiință prin legi l-ați incurcat?

Kulturegylet, maghiarizare și apostoliții vostri cum vă simțiți între împrejurările acestea?

Săcui mergeți la Széll și ciracii săi și sărutați-le mâna căci ei sunt mari maghiarizatori și cu bucurie puteți vedea, că bine fac ei, ce fac. Maghiarisați, ruinați-vă și strigați ca Széll și toți ovreii lui în dulcea maghiarizare, căci azi cu drag puteți flămânzi pentru idea de stat maghiar!

De v'ași voi răul m'ași bucura de soartea voastră, dar precum nu voim noi așa nu știți voi de gârgăunul maghiarizării. Nu vă batjocuresc, ci vă compățimesc și desprețesc guvernul, care sub numele de patriotism maghiarizator își pune sapa în mână. Tu și guvernul, care astfel de patriotism profesază nu sunteți frica ci țaria mea și a neamului meu.

Wiassics! fiți bun serie o scri-soare patriotică creditorilor, samsarilor cari își nimicesc poporul, căci din maghiarizare s'a născut sapa de lemn a săcuiilor.

Széll, Bánffy și câți toți, laudați-vă, că ați mântuit țara!

Idomeneus.

Procesele de presă dela Tîrgu-Murășului.

Alaltăeri 3 Februarie, au fost pertractarea la curtea cu jurați din T.-Murășului a proceselor de presă intentate d-lor Lutz Korodi, Dr. Iuliu Orendi și Dr. Francisc Liess pentru niște articole publicate în „Kr. Ztg.“ din Brașov. Korodi era inculpat de agitație pentru două articole, Dr. Orendi pentru unul și Dr. Liess pentru altul. Articolele incriminate au apărut în numerele 198 și 222 ale ziarului „Kr. Ztg.“ (11 August și 36 Sept. 1900). Primul articol „Magyaren und Romänen“ a fost o traducere din ziarul „Tribuna“, făcută de Dr. Orendi, comentată de Dr. Liess și revizuită de Korodi. Pentru al doilea articol „Ortenamenfrage in Deutschland“ este în judecată Korodi ca autor. Ambele articole sunt incriminate pe motiv de agitație.

Se știe, că vara trecută camera de punere sub acușăția din T.-Murășului respins acușăție procurorului. Acesta însă a apelat la tabla regească, care a dat în apelului.

Ședința curții cu jurați s'a deschis la orele 8 sub președinția lui Horváth Miklós, jude de tablă. Representantul ministerului public era contele Lazar Miklós, substitutul ear apărător Ernest Carol Schnell, avocat din Brașov.

Se constituie juriul, care în mare parte este compus din comercianți și industriali.

S'a dat cetire articolului „Magyaren und Romänen“, în care se reproduce articolul „Tribunei“ despre aspirarea Românilor.

Dr. Orendi recunoaște, că dinșul a făcut traducerea.

După amezăi se dă cetire articolului lui Korodi „Die Ortsamenfrage in Deutschland“ (ceștiunea numirilor de localități în Germania).

Acușății declară, că n'au avut de gând a provoca la nesupunere sau a atăta la revoltă, ci voiau numai să facă cunoscută opinia publică a Românilor.

De baterile au durat până la orele seara. Verdictul juraților a fost afirmativ, în urma căruia tribunalul a pronunțat sentința conform căreia:

Deputatul Lutz Korodi a fost condamnat după-cum am anunțat la un an chisoare de stat și 2000 coroane amendă.

Advocatul Dr. Iuliu Orendi și conședintele de avocat Dr. Francisc Liess au fost condamnați la câte 6 luni închisoare de stat și câte 1000 coroane amendă.

Contra sentinței s'a anunțat recurs la casație.

Dela sate.

(Un raport)

Onorat sinod parochial! Oficiul parochial gr.-or. de aici, cu toată onoarea vine a raporta, despre toate mișcările și evenimentele mai însemnate interne și externe ale parohiei noastre, precum și despre activitatea sa avută, în decursul anului trecut 1902 și anume:

Parochia noastră constă din 100 Nr de case cu 110 familii. Suflete sunt 176 bărbați, 155 femei, de tot 331. Nasceri în decursul anului au fost 35, dintre cari sunt 19 bărbați 16 femei, din pat legiuit sau născut 14 bărbați 10 femei, iar nelegiuit 5 bărbați 6 femei. Cununi au fost 6 neamalgamate 3 juni cu 3 fete 1 vedur cu 1 fată 2 veduvi cu 2 veduve. Morți au fost 17 bărbați 9 femei de tot 26 toți de morte naturală. Părechi cununate sunt în parohie 78. — iar necununate 12, veduvi 5, veduve 16. În postul mare s'au mărturisit 65 bărbați 82 femei de tot 147, înțelegând aici și pruncii de școală, s'au cuminecat de toți 128. Treceți la Nazarieni 3 familii, la reformați 1 cas, iar la legea gr.-cat. 3 familii, au fost seducerea acelor prin minciunile goale ale preotului gr.-cat. Demetriu Nyistor din loc Poporul parohiei noastre deci au scăzut cu 2. Nr. Esib. la oficiul parochial au fost 143, mai puțin decât an cu 57. Averea parohiei noastre constă din una biserică și una școală edificii solide, provezute cu toate cele necesare, prețuite biserică cu ornatele ei în 8800 cor., școala cu recușitele ei în 1200 cor. casa donată de fericitul Ioan Mihailă 1000 cor. eară casa parochială donată de fericitul Teodor Zau eu intravilanul la oiață e prețuit în 1000 cor. Una sesiune pământ parochial 4800 cor. 1/2 sesiune pământ învățătoresc 2400 cor. 1/4 sesiune pământ bisericesc 1200 cor. Fondul parochial din vânzarea nemnelor pădurei 5616 cor. eară cel învățătoresc 2808 cor. Averea bisericii în bani pe a. c. 175 cor. 58 fil, eară averea școlară 200 cor, fundațiunea lui „Takacs Karoly“ din interesele căreia se împărtășește în tot anul la examenul de vară, acel școlar, care e mai apt în limba maghiară. Fondul de bucate al parohiei noastre constă din 18 cubule 3 vici de grâu și 9 cărușă de cucuruz, care până acum nu e sfârmat, mai este și pășulă neînblătită. Biserica are și niște datorii din anii precedenți 1896 până 97 și anume: asigurățiunea edificii parochiale în contra focului în sumă de 52 cor. 4 fil Contribuțiunea eparchială 20 cor.

26 fil. Pentru foia oficioasă „Bis. și școala“ din anii 1901. 20 cor. Tinerimea noastră adultă, cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale din vară, din venitul acelei petreceri a cumpărat 5 cubule 1 vică de grâu, care azi se urcă la 6 cubule 2 vici, acest fond înființat de tinerime formează avere proprie bisericească. În decursul anului comitetul parochial s'au întrunit în 9 ședințe, eră sinodul în 2-ă.

Afară de cele spuse și înșirate de mine până aci cu bucurie vin a vă notifica, că în 7/20 April 1902 iubitul nostru Domnul Paul Gavrilote învățator emerit — asesor consistorial și deputat sinodal, din iubirea și dragostea ce o are față de S. maica noastră biserică, a testat după moartea d-sale și a iubitei sale soție Irina, casa, — edificiile laterale și intravilanul în valoare de 6000 cor. pe partea S. maicei noastre biserice gr.-or. din loc, după cum se poate vede din copia lăsmântului ce ni la predat la timpul meu, pentru păstrare în arhivul parochial. Dumnezeu primească Sf. jertfă adusă pe altarul Domnului, rugând cu toți onorat Sinod pe bunul Dumnezeu, ca să le lungască firul vieții lor la mulți fericiți ani, în depline puteri trușesti și sufletești spre mărirea casei lui Dumnezeu.

Tot cu aceasta ocaziune cu regret vi-se comunică onoratului Sinod parochial și aceea împrejurare tristă, după-cum d-ja vi-sau și adus la trista cunoștință la timpul meu, că prea bunul și iubitul arhieru — de pie memorie Iosif Goldiș, care după o păstorire scuită abia de 2 1/2 ani în 23 Martie st. v. a. tr. a încetat din viață în etate de 66 ani, lăsând eparchia în dolul cel mai adânc, și de atunci până în ziua de azi, cu durere eparchia noastră e veduvă, suntem fără mângăiere, lipsiți de părinte sufletec, deși Venerabilul Sinod eparchial s'a îngrijit de timpuriu, a se reintregi scaunul veduiv al episcopiei noastre, totuși s'au aflat chiar din sinul acelei Venerabile corporațiunii bisericești cu durere astfel de indivizi răutăcioși și usurpători ai sf. maice noastre biserici, cari nu mai binel și înflirirea eparchiei noastre nu au voit, punând tot felul de pedece la îndeplinirea cauzei comune. Pe lângă toate aceste încercări infernale, să nu desperăm, să credem că bunul Dumnezeu se va îngriji de noi, căci peste câte-va zile, ni-va trimite pe mirele și alesul său, în contra căruia gurile cele răutăcioase vor amorți. Tot în anul trecut în 12 Decembrie st. v. a încetat din viață și fostul nostru protopop Petru Suciu, care după-ace a devenit

în pensiuine, s'au tras la casa sa proprie din Oradea-mare, unde apoi în timpul din urmă și-a dat nobilul său suflet, în mâinile creatorului în etate de 68 ani. În veci să fie pomenirea lor! Ce se atinge de umblarea tineretului la școală și la sf. maica noastră biserică, dinșii o cercetează regulat, nu mă pot însă prea lăuda, cu o parte din credinșii bisericii noastre, cari foarte s'au înstrăinat dela cercetarea sf. maicei noastre biserice în Duminecile și sărbătorile de peste an, se lasă lipsiți măi bine de hrana sufletească, decât de desmerdăci nea lumii păcătoase. Cred însă, dar tot odată vă și rog iubitorilor mei, că încât împrejurările vă vor permite, să binevoiiți pe viitor, a cerceta în număr mai mare sf. maica noastră biserică în Dumineci și în sărbătorile de peste an, căci nu mai aici putem noi aștepta darul și binecuvântarea lui Dumnezeu, peste agonișeala și truda noastră, dacă inimile d-voastră le ve-ți împreuna cu a preotului nostru rugându-vă Lui.

Toate cele zise de mine până aci vi le-am comunicat pentru aceea, ca fiește care dintre d-voastră, se aveți azi o iconă fidelă, despre toate lucrurile și întâmplările mai însemnate, din anul trecut al parohiei noastre gr.-or. de aici.

După toate cele înșirate și auzite, declar ședința sinodului nostru parochial întrunit azi, de deschisă.

Beliu, la 12/25 Ianuarie 1903.

George Molnariu,
preot gr.-or. rom.

Replică.

Alba Iulia în 27 ianuarie 1903.

Onorata Redacțiune!

În Nr. 2 din 17 ianuarie a. c. în st. diuarius „Tribuna Poporului“ s'a publicat sub titlu „Afaceri dela Concordia“ un document emanat de președintele acelei societăți d. Partenie Cosma către subalternul său Fritz Schmidt impieगत la „Concordia“ cu acurui conlucrare sau potut ajunge la rezultatele triste de apunere acestei întreprinderi romanesce.

Fața de cuprinsul acestui document, care după declarațiunea d. P. Cosma din Nr. 6 al „Tribunei poporului“ în adevăr s'a estradat de acest președinte, rogu on. redacțiune, ca se binevoiasca a da locu urmatorelor mele

Reflexiuni.

Tristul rezultatul a afacerilor dela „Concordia“, pe deplin întarește adevărul espunerii mele la adunarea generală a societății „Concordia“ la care ocaziune am aratat cumea conducătorii pusi în fruntea

societății nu numai ca au abandonat ideea fundamentală a crește tineri romani pentru cariera negatiatoresca — aplicand și aci tot strain de invatiacei — dar și conducătorii cu leafa mare sunt straini — și perderea tot crește și detoriile se înmulțesc.

R. fi. cșiunile mele au fost intrerupte cu acea observare, ca au cercat și cu Romani, dar aceia au furat.

Am reproșat deci ca daca domni din Sibiu, cărora li sa încredințat supraveghierea numai cu astfelu de escuze se pot mandri — și fiind vorba ca la „Concordia“ se pote fura — atunci în ironie li-am zis, ca atunci mai bine me fare romanul decât strainul.

Deci nu dela mine s'a început vorba ca furatul, ci acest cuvent s'a folosit de președintele adunării spre a defaima indivizii romani și peste tot elementul românesc, pre care ei s'au obicinuit al descondere închinandu se la idoli straini. Conversarea între personalul „Concordiei“ este în limba nemțesca, prin urmare 200 000 coroane capital nici un folos nu au servit nației ci au servit pentru sustinerea elementului strain.

Domnul P. Cosma aceste nu le vede si neci volesca a socoti cat de puțin și-a dat truda c'a se fia aperate interesele Concordiei, si se implinesca cele promise în prospectul emis la înființarea societății „Concordia“, decât a si bate însusi pieptul cu „mea culpa“ au aflat modul rușinos numai pentru Domnia-sa, c'a în haturul lui Fritz Schmidt — mai tarziu demisionat de chiar directiunea „Concordiei“ pentru necorectitate — a me ponegi pre mine în mod lașu adeca în ascunsu. Dice adeca D-sa în declarațiunea publicata în Nr. 6 a Tr. pop. ca acel documentu nu au fost menit pentru publicitate. Insa nu este numai aceasta întrebarea, ca pentru ce scop a fost estradat acel decret ci întrebarea este ca pre ce baza si cu ce drept pote domnul Cosma se calumnieza pre un barbat roman, acurui viatia si fapte nu se pot potrivi cu cele scris de domnul Cosma pentru un sasu hranit cu banii actionarilor romani, care numai daune a putut face societății, căci bilanțul de 2—3 ani tot mai mari pagube ne dovedesc.

Concesiunile între d. Cosma și Fritz Schmidt eu de aproape nu le pot cunoaște, inea decretul de sub întrebare cu forma si cuprinsul aceluia este o enigma pentru oricine.

Dsa sustiene ca acel decret s'a dat ca satisfactia lui Schmidt pentru ca eu l-așu fi insultat.

Eu în adunarea generală cu Schmidt și consotii lui n'am avut a face, ci eu cu directiunea am vorbit — care însuai a afirmat ca la Concordia sa furat. Pentru vorbele mele ori si cand sum gata a raspunde, dar nu me voi folosi neci când de forma folosita de d. Cosma, care tot în acea adunare nu au ce responde unui actionariu din Seliste, care se plansa ca cumperand ca negociator dela „Concordia“ au fost persecutat în mesura în modu însemnat, din care cauza nici ca mai cumperu dela Concordia. Fostau acolo mai multi, cari tot: au cu

La casa națională.

Bună seara!

Sunt acasă?
Eu — acasă?
Sunt eu oare în casa noastră,
Ori ce credeți D Voastră?
Aste ziduri, ast palat,
Oare noi l'am ridicat?...
Am putut noi da dovadă
Că luptăm și fără de spadă?
Da! Dovadă eată am dat:
Palatul e ridicat! —

În luntele din bătrânt
Când strălucia arma în mână,
Palatele ridicate
Deveniau pustietate,
Astăzi însă-l altă lume;
Ridicată la renume!

Când trăia scumpul bunic
Nu știa carte nimic,
Dar știa ce a moștenit:
A fi om bun și cinstit!
Și știa povești mărețe,
Ce 'nveșase în tinerete:
Despre cal ce mâncau foc
Și sburau din loc în loc;
Despre paserea măiastră
Ce povestea la fereastră;
Bălaur cu limba aprinsă
De-o putere necuprinsă,
Ce venia din negri nord
Umplând lumea de flori;
Cenușotca cel isteț
Năstrău fără de preț,

Care-apoi s-a înalțat
Pân' la nunta de măritat; —
Și despre fețe-logofeți
Cu părul de aur creș...
Ce erau acestea — oare?...
Erau lucruri trecătoare?...
Ori fantome sburătoare
Ca vorba din șezătoare?...
Nu! — N'au perit ci s'au schimbat,
Duchul vremii i-a năintat!
Calul cu foc din poveste
Lumea 'ntreagă-l călărește,
Numai să-l privești, Vă cer:
Oare nu-l drumul de fer?
Păsăruica cea măiastră,
Ce povestea la fereastră:
Nu-l sirma ce duce în lume
Vești povești la ori-ce nume?!
Ear bălaurul cel mare
Ce 'n lume parechiă n'are,
Care când clipește-odată
Toată lumea-l luminată:
Oare ce-l acel bălaur,
Crat avut cu munți de aur?
Cu oști mari, puse sub arme,
Cu țări pline de casarme!...
Nu! — Bălauru-l mai mare,
Nici că are asemănare! —
Limba lui cea lungă 'ntinsă
E noaptea lumina aprinsă!

Copilul cel din cenușă,
Cu mâțele după ușă,
De frații să-l huiduit,
De lume batjocurit
„Cenușotca“ poreclit,
Când din curte 'ncăleca,
Și ca vântul să nălța

La fata împăratului
Din virful palatului:
Oare cine-l acel june
Cu așa titlu fără nume?...
E Românul dela munte,
Ce-a făcut din vremuri punte
Și-a trecut în falnic sbor,
Cu credință și cu dor
Peste munți și preste stânci
Peste-a văile adânci
Strigând oardilor barbare:
Loc! — celui cu luminare;
Loc! — celui ce nu se teme,
Nici de dușman, nici de vreme,
Nici de-a lumii 'ntregi săgeți:
Că-l Român cu șapte vechi!

Cale 'n lume ne-am deschis,
Lumina minții ne-am aprins,
Din colibă ne-am mutat
În acest falnic palat!
Sus deci acum mic și mare,
L'al său lucru fie-care!

După lucru, osteneală,
La casa națională
Să ne-adunăm să jucăm
Și din graiu să cuvintăm:
Haideți frați să ne iubim
Horă mândră să 'nvirtim!

Tinerimea să 'nflorească,
Domnul Oncu să trăiască
Întru mulți fericiți ani!! —

Nicu Stejărel.

Imn la botezul Domnului.

În marginea râului,
În apa Iordanului;
Vedem lucruri minunate,
De toți sfinții laudate.

Aci Christos în Iordan,
Se boteza de Ioan;
Astăzi și sfințul Ioan,
Vine către Iordan.

Și dacă s'apropia,
Domnul Christos i graia;
Lase Ioane și cetează,
Și vină de mă botează.

O! mielul lui Dumnezeu,
De carele doresc eu;
Mi-mi trebuie botez,
Cu tine se mă luminez.

Dar eu nici cum nu cutesc,
Să îndrăsnesc să te botez,
Cum pot eu să îndrăsnesc
Că sunt un om pământesc.

Cum să m'apropiu de foc,
Că nu pot să stau în loc,
Nici să caut în fața ta,
Dar încă a te boteza.

Căci earbă uscată sunt,
Și voua arde pe pământ;
Domnul Christos a grăit
Cătră Ioan cel iubit:

statat cumca reu mergu afacerile si totusi domnul Cosma in decretul seu numai de mine au pomenit. Rancor personal si aplicare spre calumnia este aceea a lui porzire, căci in adunările conduse de Dsa totdeauna are coată de cointeressati, dar in aceea adunare tot nu au aplaudat pre Fritz Schmidt si nici președintele adunării nu l-a putut lua sub scut, precum se vede din decretul D. Cosma, de orece sașii dela Concordia pentru aceea doriau din virvul limbei sesi dea dimisiunea. Increderea directiunii data slusbasilor Concordiei s'a ispravit in mod rusinos de păgubitoare pentru interesul actionarilor.

E ceva fenomenal in societatea romanesca ca in 5 ani se se nimiceasca un capital de 200.000 mii corone. Ajunsau omeni de cifre la gramada de bani si o au imprasciat in tote partile. Mai antaiu cumparara dela curtea unui *grofu* din Cricau vin de 56 mii corone, era marfa aceasta imbiata de catra romani fu respinsa. Datu-sa credit la cași pierde vara si la jidani de unde nu vor mai vedea parole. Pornirea acesta spre risipa a fost sprijinită prin creditul nemarginit cel capatau dela Albina, care pre langa percente anticipative au consumat si putinul venit real — de orece marfurile cumparate pre bani imprumutati zaceau si zacu in magazinele Concordiei, dar amanet pentru Albina. O gospodaria ca acesta nicairi nu se va afla, mai ales daca consideram si aceea, ca omenii dela Concordia cu vedita paguba a actionarilor fora neci un scrupul scarițau cât de jos preșurile marfei in butul firmei altfelu condusa, Misselbacher. Cine i-a indreptățit la o atare concurență? Ce pot raspunde Sasii domnului Cosma?

Declaratiunea domnului Cosma publicata in Nrul a „Tribunei Poporului“ nu se pote privi de o aplanare a calumniei, cuprinsa in scrisoarea data celor trei sasi, cu acaroru lucrare s'a ingropat o societate comerciala acarui sorte era mai favorabila daca era de sine statatoare, scutita de influința omenilor si banilor Albinei. Asa se vede ca tocma omenii dețineri a conducerei afacerilor Concordiei or fi avut mai puțin actii de a societatii, ca se o lase a se prabusi in modu așa de trist si pagubitoriu pentru zeci de ani, intru a potea insufla increderea barbatilor romani la o atare intreprindere.

Acestea li-am scris pentru onoratal publicu cetitoriu spre orientare și apretierea conștientei d. P. Cosma din Sibiu, care in fudulia sa dupa ce teau pagubit de bani se demite, si la calumnia persoanei, care s'a folositu de dreptul seu c'a actionariu.

Rubin Patitia,
advocat.

Din Teara Bêrsei.

Multe plângeri s'au dus din partea Hermănenilor la Sibiu fără de a căpăta vre-un rezultat bun. — Dacă numai a 10 parte ar fi primit Excelența Sa din episto-

Vină loane și cutează
Și vină de mă botează,
Vină și nu te mira,
Că așa-mi este voia.

Atunci Ioan a cutezat
De mâna și-a ridicat,
Pe Christos l-a botezat
In Iordanul cel curat.

In ceasu ce s'a botezat
Iordanul s'a inturnat,
Dară ceriul s'a deschis
Pe Christos raze a 'ntins.

In ce ceas s'a botezat,
Pe noi toți ne-au învățat,
Evangelia s-o ascultăm
Legea lui să n-o călcăm

Azi raiul cel incuiat,
Prin botez s'a descuiat;
Azi Adam s'a deslegat,
De blăstăm și de păcat.

Azi Adam s'a bucurat,
Că Zapisul i-s'a spart,
Azi noi ne-am căștigat;
Locul cel mai desfătat,

Mărire sus lui Dumnezeu
Pentru iubit fiul său,
De acuma până in vecie
Mila domnului să fie.

Din Maramureș.

lele Hermănenilor, astăzi nu se întâmplă ceea-ce s'a întâmplat, ura care a domnit între preot și popor. Dacă înalt P. S. Sa nu ar fi ascultat pe Stau sau pe Bran, poporul din Herman nu ar fi fost silit se încuie biserica, și earășii poporul nu ar fi cerut dela ministru președinte Szell telegrafice se le facă dreptate. — Dar nici parochul nu avea curajul a o descuia cu un lăcătuș și polițist sf. biserica și tot odată nu ar fi adus parochul jendarmii seara se infrice poporul mai ales femeile și copil. — Cea ce s'a întâmplat in Herman, nu s'a întâmplat nici odată in Diecesa Transilvaniei. — Căci dacă ai numai un neam cât de mic in consistor face mai mult de cât întreg consistoriul.

Avem dovadă vie înaintea ochilor și putem documenta căci secretariul consistorului Dr. Ghiță Proca face mai mult de cât m. consistor întreg. Căci când vine acasă la Rășnov aleargă preoțimea cu jalbe ca la un al doilea Mitropolit in Rășnov. — Rugându-l să se îndure că pe cutare cantor să-l suspendeze, pe cutare învățător să-l strămute, pe cutare preot să-l facă cu brâu roșu. — Dr. Proca a promis sus și tare că după rentoarcere acasă are să le facă pe plac tuturor. Astfel de lucruri se întâmplă in Diecesa noastră de o bucată de vreme, căci înalt P. Sa se încrede mult in Dl Proca. —

De ocamdată destul, — Brașov 1903. v.
Calătorescu.

Păpușile reuniunii agricole.

(Act de recunoștință).

Când cu esoposia noastră industrială am fost arătat intenția ce avem de a întregi colecția de păpuși cu esemplare din ținuturi românești încă nerepresentate.

Stăruințele noastre au avut de urmare, că doamnele Ioana Rebege și Raveca Manta au luat asupra lor greaua sarcină de a costuma păpușă, ce le-am fost imbiat întocmai după portul din Gurariului (comit Sibiu). Generoase, foarte îndemnatice și inspirate de nobilul zel cum sunt aceste doamne, de prevăzută era, au isbutit să costumeze păpușă decum nu s'ar fi putut mai nimerit. Portul acestei mândre păpuși lucrat întocmai după al țărancilor din Gurariului, e vrednic de admirat.

Nu mai puțin isbutită și drăguță e păpușă, pe care o au costumat vrednica și zeloasa preoteasă din comuna Marpod, d-na Maria Bologa, dimpreună cu doamna preoteasă M. Bologa sen. și cu ajutorul unor harnice țărance aparținătoare „Reuniunii femeilor române din Marpod“.

Aceeași se poate zice despre o a treia păpușă frumoasă și foarte interesantă, gătită prin câteva femei și fetițe tot atât de

harnice în frunte cu vrednicele doamne Zea Dan, soție de primar și Eufrosina Ruca, soția învățătorului, toate de Rucar (comitatul Făgăraș).

Pentru aceste costumări anevoioase și costisitoare, subscribul birou in numele reuniunii noastre agricole exprimă amintitelor doamne cea mai călduroasă mulțumită.

La esoposie avurăm 12 păpuși. Prin adangerea alor trei, colecția noastră numără astăzi 15 păpuși, una mai chipeșă și isbutită ca cealaltă și reprezentând fiecare un port deosebit din tot atâtea ținuturi.

Pregătirea cunoscutelor albumuri căunează reuniunii noastre grele jertfe bănești, ceea-ce însă nu ne poate opri de a cumpăra și in viitor păpuși mari, pe cari bucuos le imbiem cui ar bine-voi să ia asupra-și sarcina costumării pe speșele sale.

Din comitatul Sibiului avem păpuși costumate deajuns. Cu atât mai binevenită va fi costumarea in portul din comitatele și numeroasele ținuturi încă nerepresentate.

Cu această ocazie iertat fie-ne să destăinuim tristul fapt, că apelul nostru in cauza albumurilor n'a găsit răsunetul cu drept cuvânt așteptat. Renoim dar rugarea, ca in scopul copiării să ni-se trimită de pretutindenea (afară de comitatul Sibiu) cusături și țesături frumoase și originale, precum: cămeși, ii, învăltoare, covoare, ștergare, merindețe, fețe de masă, culmi etc.

Sibiu, 26 Ianuarie n. 1903.

Biroul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

D. Comșa, V. Tordășianu
pres. secretar.

Concert în Făgăraș.

Mult pot puțin bun împreună.

Acest adevăr mi l-a sugerat concertul arangeat de societatea „Progresul“ din Făgăraș.

Din atari preocupățiuni a răsărit și societatea „Progresul“ din Făgăraș. El ca toate instituțiunile noastre similare a fost făcând unui entusiasm spontan; dar curând după naștere fost-a învățat in negura nepăsării, așa că nu e mirare că fama lui nu a depășit in afară. Dar, omenii noi, d u timbru nou unei instituțiuni. Numai așa ne par explicabile surprinderile ce ni le-a făcut societatea „Progresul“ in ultimul timp. Grație entusiasmului bărbatilor cari acum au in mâinile lor destinele acestei so-

cietăți, bărbatî cari nu cruță nici timp, nici muncă și nici jertfe, o vedem înălțându-se și tinzând a deveni un luminos far, menit a cuprinde cu razele sale întreg șesul oltean. Și suntem îndreptățiti a crede aceasta, când privim zelul neobosit cu care conducătorii ei nu întrelasă nici o ocașiune când numai ar pute procura celor din jurul lor, câte-va clipe de fericire ear pe cei mai le departe ai atrage la ei, ca apoi toți formând un grup, in care duchul păcii și al înțelegerii să se reflecteze, să pună baza unei frumoase sociale in acest ținut.

Acum o producțiune teatrală, altă-dată o serată, apoi un concert iată drumul pe care mergând mai ușor pot desvolta o viață socială, și a o ridica la nivelul cerut.

Și că in adevăr munca neobositilor conducători încoronată cu succes este, voi schița sərbarea ce a avut loc a 3 zi de Crăciun, când „Progresul“ a arangeat un concert esocutat de un grup de teologi.

Dar acum să pun frâu gândirii reci, și să imi rechem toate sentimentele și impresiunile, ce m'au stăpănit in sara aceea. Curiositatea, de a asculta niște diletanți străini, setea de a gusta câte-va momente acordurile dulci ale muzicii, mă împinse de timpuriu in sala frumos iluminată din hotelul Lauritsch. Publicul deja adunat imi dovedi că nerăbdarea nu mă stăpânea numai pe mine.

Fiori de mulțumire sufletească mă cuprinse, când aruncând o privire asupra celor asistenți, putui semnala și oaspeții veniți din depărtare, străini, ca vice-comitele și inspectorul școl. s. a. In schimb, zadarnic am căutat să observ pe dignitarii nostri bisericesti. Mai ști; mi-am zis, poate o fac din esces de oficiu, căci canonele interzic fețelor bis. cercetarea concertlor și apoi voesc poate sfințiile Lor să păzească odată strict prescrierile canonice.

Din aste meditațiuni am fost intrerupt prin ivirea pe scenă a tinerilor diletanți. Dela primele acorduri simțitam că înaintea noastră aveam un cor, care in ce privește disciplina in arta muzicii nu lasă de dorit. Intonă o colindă, frumoasă rămășiță a trecutului nostru religios, și dovedi că cu toată cultura cu care ne place a ne mândri, să nu alungăm aceste innuri ale nașterii mesiane, căci încă ne pot fi isvor de nobile nisuinte. Ultimele echouri să perdură in agomotoase aplause ear tinerii diletanți postându-se din nou, esecutară cu mult sentiment clasica bucată „Corul plugarilor“. După energicul apel la unire din aceasta bucată nu putea urma ceva mai potrivit, ca gingașă

Poesii.

(Din Zorlențul-mic.)

Dragi cășlegi bine-ați venit
Că de mult v'am tot dorit
După voi am suspinat
Și de mult v'am așteptat
De acum voi feciori și fete
Ear puteți trage nădejde,
Că și eu am tras destul
De mi negru sufletul.
Poate c'am fost blăstămat
Să rămân de ris la sat
Ori am fost tare urit
Cum nu-i nime pe pământ
Că altcum m'ași fi insurat
Pân'acuma n'ași fi stat
C'or trecut cășlegi destale
De când eu am fos tot june.
Este ceva la mijloc
Ori sunt eu fără noroc
Fost-am la descântătoare
Ș'am căutat la vrăjitoare
M'or vrăjii m'or descântat
Dar' tot leac n'am mai aflat.
Așa-s fetele bogate
Fie cât de nespălate
Tot sunt mândre și lăudate
Fie toante și urite
Tot is mândre și iubite
Fetele cu mult' avere
Să 'ntrec pețitori la ele
Unul iese altul vine
Unul astăzi altul mâne
Unul spune dăm-o mie
Că am casă și moșie
Altul zice ba la noi
C'avem vite vaci și boi

Pământ mult capre și oi
Dar' când n'au părinți avere
Fetele's de neamuri rele
Ș-apoi vezi că vița rea
Tot omul fuge de ea
Ard-o focul sărăcie
Că ea n'are omenie
Că nu-i floare de vinzare
Cu ea pieri in tîrgul mare
Dar' averea-i blăstămată
In tot locul li căutată
Dacă vezi un om bogat
E cu minte și învățat
Dacă vezi un om bănos
Cela-i mândru și frumos.
Fosie verde de mohor
Mi-ar plăcea să mă insor
Mi-ar fi drag să i-au o fată
Și frumoasă și bogată.
Dar' nici eu nu sunt bogat,
Ca bogatelor să plac
Și nici nu sunt dor frumos
Nu le pot fi drăgostos
Las' că-mi caut eu de oi putea
Care o fi de seama mea
Ori urită ori sărăcă
Dar' să-i plac și ea să-mi placă
Că și asta li prostie
Să cauți tot la bogăție
Li prostie 'ncornurată,
Dar' o poartă lumea toată
Când să 'nsoară fie-cine
Caută 'n satele vecine
Care fete-s mai de frunte
Și au zestre câte sute?
Ear' de fata cea sărăcă
Nime nici nu mai întrebă.

Compuse de: Nicolae Tucu.

Dragoste cu vrăjitură.

De
Lică din Sibiu.
(Urmare).

De multe ori era ceartă in casele lor numai din pricina că feciorul și fata nu se puteau dușmăni.

Și cum s'ar putea să se dușmănească ei care se iubeau cu cea mai sfântă dragoste. Babel se urau și purtau cea mai mare dușmănie una pe alta și între copiii lor să fie dragoste! Nu-i acesta un lucru de mirat? Ba da! Dar dacă află babele de dragostea lor, ce se va alege din ei? Nimic! Li omoară babele nu altceva. Norocul lor numai, că nu-i știau. Nu se întâmpla ceva in satul lor ori in altul vecin, ca babele să nu știe, dar de aceasta dragoste nu știau nimic. Ei se iubeau de mult cine mai știe de când să zice că chiar de micii copii. Intr-o noapte luminoasă ei au stat afară și au jurat că numai moartea li va putea despărți. Erau cu minte amădat și înțelegeau ce însemnează un jurământ și se țineau de el. Teama lor era numai ca să nu ajungă la urechile mamelor lor, că atunci e rău că ori cât au încercat ei să le împace era tot in zadar. Ei nădărdiau că se vor căsători numai după moartea lor. Dar nu, nu se putea ca mamele lor să nu afle.

Intr-o seară in șezătoare Leana nevădend de lucru să pune și să ceartă cu o blăstămată de fată. Atâta i-a trebuit. De-odată fata aprinsă de mânie și-au strâns fusele și fără ca ei să bage de seamă a eșit din casă s'a dus și la mama lui și la

compozițiune a lui Porumbescu „A căzut o rază lină“. Acordurile dulci, adeseori dureroase ale orchestrei, ce acompania pe solistul G. Vasu, erau de natură a te dispune spre o reverie plăcută de frumoase amintiri. Mult nu am putut trăi în această lume de vis, căci reamintirea vitejiei armelor române din „Hora dela Grivița“ schimbă cursul sentimentelor noastre. Piesa a fost simțită. Să părea că grupul de cântăreți sunt veniți aievea de pe câmpul de luptă; și acum își spun faptele săvârșite în jurul Griviței. Aplausele nesfârșite, cari au necesitat repetarea piesei, au dovedit că ne știm încă însuflețit de trecutul nostru glorios.

Urmă după „Fântână cu 3 isvoară“ „Cântec poporan o compozițiune foarte draguță a d-lui A. Bena. Dacă până acum viața noastră sentimentală fusese puternic eguduită; prin varietatea impresiunilor ce am primit, apoi „cântec poporan“ prin caracterul său ușor și șagalic chiar, a fost un motiv bine venit de a ne recrea puțin. Și ne-a cucerit, căci furtuna de aplause făcu să se repeteze.

În „dorul instrăinatului“ am putut vedea sau mai bine zis simți efectele miraculoase ale muzicii. Această bucată; prin faptul că a fost frumos executată: a acționat asupra sufletului meu mai mult, decât ar fi putut face mai multe discursuri despre iubirea locului natal.

Între aplause frenetice au părăsit tinerii diletanți, după repetarea punctului final scena eară harnicul dirigent a primit din partea d-lui vice-comite și alți honorațori sincere felicitări pentru deosebitul succes.

Și eu o constatare frumoasă citez a face. Trebuie să sulevez rolul frumos ce și l-au însușit elevii seminarialii. În organismul nostru cultural încep a deveni un factor tot mai pronunțat; căci fără a avea mari pretensiuni, tind în acolo, ca arta și frumosul să se familiarizeze în cercuri cât mai largi. Nici nu își dau sama, că atunci când s'abat ținuturile noastre pentru a-și saface niște trebuințe proprii sufletesti, închinăsc și o operă de civilizațiune.

Până târziu în spre ziuă, durat-a dansul și etrecerea animată, când depărtându-mă și chemându-mi impresiunile avute, mi-au revenit în memorie cuvintele din o maxsimă indică pe cari le închin atât conducătorilor „Fogresului“ cât și tinerilor diletanți:

Mit pot puținii bunți împreună.

Lupșa.

PARTEA LITERARĂ.

O seară în povești

sau

Lumea schimbată.

Comedie într'un act.

De

Emanuil Snoin.

(Urmare).

(Simion se așează lângă Toma aprinzându-și pipa, ear Cloanța soția lui Toma ciocăne în ușa).

Dochia: (veselă) Intră!!

Simion: (crezând că cătră el zice ceva) Ha! (văzând că Dochia nu'i are grija lui se adresează cătră Toma) Dă ai iască bună, măi cumetre?

Toma: Am — am, cum zic, numai tabac să avem, (Cloanța intrând pe ușa se miră de poveștile ce'e tari ale bătrânilor și zice cătră Dochia — bună seara.) apoi de foc nu ducem grijă că de ala'i destul dela Dumnezeu draguțiu, că de nu — am îngheța de frig.

Dochia: (printre vorbele bătrânilor). Muițumesc D-tale, cumdtră; treci și șezi, bine zău că vii, că de nu cu bătrâni eștia mă mai muia somnu, că cu ei nu poți povesti ca cu omul, că care de care'i mai suid.

Toma: (dând cu ochii de Cloanța) Eacăt-o și asta'i aci.

Simion (tresare ca din somn): Ei să fi sănătoasă cumdtră! Acum pune lemne pe foc tu Dochie, să fie focu bun. — D'apoi dintr'alte ce mai știi? ce veste nouă ne aduci că voi muerile le cam știi.

Cloanța: D'apoi ce noutăți să mai știm decât, că sa stricat nunta lui Toader cu Safta din deal.

Simion: (zimbând) D'apoi?

Cloanța: Eac' așa, — că zice Toader că el n'o va lua așa fără haine, fără covoară, să fie de risu satului.

Dochia: D'apoi drept și are zău, că uite fetele care se mărită, ce mai hăineturi scumpe au: câte trei patru șurțe de mătăsă și năfrâmi cu câte 7—8 zluți; da, zău, ea'i cam. . . . nare năfrâmi d'-elea mari numai pe ai cormoije.

Toma: Hahaha! pe vremea noastră, măi cumetre, nici preoteasa popii n'avea atâtea țoloabe pe ea ca ai' mai săracă

fată de azi; acuma toate 's cu forfoiu în cap, cu pērul în frunte retezat și înbărligat ca coada la rățoiu; — acuma când te întâlnești cu una, nu știi tu preoteasă-i, dăscăliță-i ori ce doamnă 'i. . . . 'i pace, 'i pace, că acuma toate 's doamne.

Cloanța: D'apoi trebuie să-și facă zău, trebuie să se țină de lume că de nu — îi de ris, că uite altele ce mai hăineturi scumpe își fac.

Dochia: Ba să-și facă zău dacă vrea să se mărite, că prost va și fi Toader de o va lua numai așa.

Simion: D'apoi eu pe tine cum te-am luat cu iia ai' de fuior și cu o zeche de lână îmbrăcată.

Dochia: hahaha prietine, că acuma nu-i cum știi voi ca priu 48 — și înainte de loagăr; — acuma s'a schimbat lumea, acuma is altele.

Simion: hahaha! (zimbând) Apoi dacă lumea s'a schimbat, de ce își schimbă și femeile portu? nu pot sta tot așa pe cum au fost cu haine românești, ori trebuie să-și cumpere haine de elea șvaitere cu parchet, ori cum le mai ziceți?

Toma: (rizind) hahaha! aia-i drept, că numai acum Duminecă am văzut nu știu a cui fată așa șvaiter cum zici, da unde nu mi-să scutura și sărea coala ca o turcă, cu niște haine altcum ca o preoteasă.

Simion: D'a nu te duce mai departe, uită-te numai la fata lui Gavrilă purcaru din capu satului ce mai țoloabe are pe ea, altcum ca o preoteasă, șapoi el cumpără cucuruzul încă din postul Ciăciunului. că pentru dare iau vindut deunăzile și purcelu din cotețiu, dar' pe Sonda ori Manda cum sfântu țu-o chiamă, țu-o înrobodează în haine de elea scumpe ca pe o turcă, ba în păpuși de el galbină ca pe doamnele dela oraș. Da pe vremea noastră nici preoteasa lu Jovu pătrupop nu era fă' cu cisme de capră și cu crăntința roșie și în cap cu legătoare, da cine era ca ei cu ciurzi de boi și averi mai în jură asta'!... Da azi 'i mândrie mare.

Cloanța: (cătră Dochia) Par'că's prosti, lasă 'i să zică ce le plac că ei cred că și acuma 'i tot așa nu vād că sau schimbat lumea.

Dochia: Ba stăi să-ți întreb: (iau cântă Simion). Dapoi tu zice te-ai mândrit și țu-ai cumpărat cisme, zice n'ai rămas tot cu opină ca când erai june?

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Gărgărița (Ialandra gramaria).

De multe ori economul își așează grăul curat în granarele curățite, aerisate și totuși coala primăvara când voește a'l vinde vede că mai jumătate este mâncat de gărgărița. Își frământă capul, că Doamne sfinte acum a ajuns gărgărița în grăul lui căci doară când l'a curățit, n'a văzut nici urmă de ciurma asta, apoi cu grăul doară de pe câmp n'a venit?

Multe cugete de acestea îl frământă pe un econom, care a dat, de pacoste cu gărgărița.

Cred că fac serviciu poporului nostru dacă voi descrie insecta aceasta mai pe larg arătând cum să desvoaltă cum ajunge în grânari ș'apoi cum ne vom putea feri de ea.

Gărgărița este un animal (insectă) mic abea de 4—5 mm. de lung încat abea să poate observa, când sunt în număr mai mic, sporindu-se însă le putem observa cum umbia prin grău având culoare neagră sclipticioasă. Capul ei să termină într'o tromba, la capătul trombei aflăm gura ear de laturi ochii și autenele (muștețe pipăitoare). Larvele (o transformățiune a insectei) nici ochi nici picioare n'au. Gărgărița o putem numi animal de casă, pentru că ea numai și numai în grânare apoi poduri și hambare poate trăi, nici odată însă în liber. Mulți economi pe basa practicei (presupus) afirmă că gărgărița ar trai și pe câmp, după unii pe paiul, ear după alții în bobul grăului și deja de pe câmp duce economul gărgărița acasă.

Că gărgărița nu să (traspune) mută cu grăul de pe câmp în grânare ne documentează construcția și traiul ei. Gărgărița n'are aripă, prin urmare nici sbura nu poate, are însă aripile acoperitoare acestea însă sunt crescute. Picioarele nu și le poate folosi cu înțeleală prin urmare nici pedestru nu se poate transforma în grânare. Primăvara după ce am curățit granarul vedem mișcându-se gărgărița ca ș'un punct negru. Atunci ne putem convinge cum să poate mișca dintr'un loc în altul. Așa dar nu trebuie să posrte nici un econom frică gărgărița aruncată cu sămânța când va să va reîntorce. Altcum stăm cu prăsirea gărgăriței.

Poporul nost de regulă își așează grăul său pe pod sau în hambar sau poate chiar în căzi. Primăvara când podul sau locul unde îl ținem să golește, fiecare econom strânge gozul, respective pravul amestecat cu boabe mărunțele, — rămășița grăului — într'un cot al podului sau al locului unde l'a ținut grăul. Colțul acesta totdeauna este mai întunecat și chiar întunerecul acesta cu gozul dimpreună ne cauzează peritul. Aici îl facem noi înșine culcuș gărgăriței. Ea își continuă aici cursul vieții fără nici un pericol, ne conturbată de nimeni.

Un econom care nu prea a avut gărgăriță, în grău va cugeta că e ceva sămânță nefolositoare adusă de pe câmp când va vedea punctele negre prin goz. Când scormonim gozul rămas în pod, gărgărița cu violență rară se prefacă că e moartă, stă nemșcată cu picioarele contrase.

Ușor îl poate înșela în starea aceasta pe un econom, care nu i cunoaște natura. Să o privim timp mai îndelungat și urindu-se de violența aceasta începe a umbla încoaci și în

mama ei și le-au povestit tot. Stau babele năuce și nu le veneau a crede. De abia apucau să se spargă șezătoarea să vină miezul nopții și să le vină copil acasă. Sărmanii de cei ce îl așteptau acasă.

Când s'au întors ei acasă de miezul nopții și-au pofțit noapte bună și somn ușor unul altuia, apoi s'au despărțit. Numai biata Ileana ar și spune grozăviile, ce s'au întâmplat în casa lor în noaptea aceea. Ce mai bătao a suferit sărmana.

Dimineața era cu fața neagră de lovituri și șgărieturi și cu ochii roșii de plâns. Cu toate acestea ea iubea pe Teodor și jurase că numai moartea o va putea despărți de el. Mama acestuia încă nu s'a lăsat mai pe jos. Cum a venit acasă i-a sărit în cap. Nu știa sărmanul ce însemnează lucrul acesta, dar el fiind bărbat nu o fată slabă, nu s'a lăsat să fie târmuit pe placul ei, s'a apărât.

Plângea însă și el de mila Ileanei că pare, că cine va îi spunea toată întâmplarea din casa ei.

Ce-și zicea baba Fira: Feciorul meu să iubască pe sărăcia și bețiva de fată a Veronei? Până trăesc eu nu! Așteaptă tu că te fac eu de numai gândindu-te la ea te ajunge greața. Doar nu în zadar îmi zice lumea vrăjitoare. Pare că sunt nebună să mă apuc la bătao cu tine, lasă că nu te joacă tu cu mine. Pe Sluta Veronei nu o vei lăsa tu.

— Ori te omor, ori te lașt de nespălatul Firoi, zicea Verona. Dar nu! dacă nu vrei să mă înțelegi cu bine, nu vrei să știu nici de bătao și îmi spui mie verde în

ochi că îl iubești? Așteaptă numai, că nu înzadar mă caută lumea întregă pentru vrăjitorii.

Astfel se gândeau babele și erau atât de iacsite în fermece amândouă, că într'adâvr erau căutate. Ajunse timpul că își credeau ele lor. Credeau acum că ce vor boborosi ele din gură cu cuțitul într un pșhar de apă, aceea are să fie, de s'ar surpa pământul.

Și astfel s'au pus și una și alta și au cântat și au descântat și au făcut și au desfăcut celor doi tineri de urit, ca să nu se poată iubi mai mult. Numai Dumnezeu mai știe câte necurățenii vor fi mâncat și bătut sărmanii, descântecii și fermece dela cinstitele lor dame, dar tot înzădar, că ei se iubeau pare că tot mai mult. Din ce își cunoșteau unul suferințele celuilalt cu atâtea dragostea lor creștea.

Trecuse vre-o 4 săptămâni de când babele le pusesse în mâncări și beuturi fel de fel de fermece ca să-i despărțească și să le fi spus ori și cine că ei se iubesc încă, nu ar fi crezut nici una, atâtea încredere aveau ele în descântecetele lor.

Astfel într'o seară fata aceia dușmană a dragostei lor, cu inimă de căne s'au pus și ear au colindat pela babe pe când erau numai singure acasă fiind ei duși în șezătoare. Le-au spus eară că se iubesc încă și mai mult și că aproape toată seara cât stau la șezătoare ei numai tot în curte stau amândoi.

— N'am să mai crez fi-acurile nimănuia, își zicea baba Veroana, după ce a eșit fata, care-i părăse, mă voi duce chiar

eu la șezătoare astă seară, ca să mă încredințez eu cu ochii mei dacă să mai iubesc, nu cred, că doar' eu le-am „făcut de urât“.

— Mă voi duce și voi vedea cu ochii mei, își zicea Fira. Și astfel fără să știe una de alta bășbăiau amândouă ca niște stații pe sub ferestrele și prin curtea șezătoarei. Într'aceea doi tineri es din casă să trag într'un unghiu al curții și șopteau împreună. Baba Veroana li zărește și lin ca o momâie se apropie de ei. De odată aude îndărăptul ei mișcând. Să întoarcă și zărește prin întunerec o formă de om care se trăgea încet într'acolo încătrău pornise și ea. Așteaptă și de odată se pomenește cu baba Fira dinaintea ei. Ca o tigroaică furioasă se repede la ea răcnind:

— Aha tu mi-ai fost, care ai umbliat de-ai făcut să se iubească! Așteaptă că te satur eu de înșelătorii. Și se prinseră la bătao, își șgăriau fețele, își smulgeau părul și făceau spume la gură de mânioase. Cei doi tineri auzind gemătur lor înăbușit, alergară să vadă ce e. Când au fost în fața lor au rămas amândoi incremenii de ceia ce vedeau. De-abia le au putut despărți. Sărmanii de ei ce îi așteptau acum acasă.

— Să te fi ars focul dragul mamei zicea Veroana după ce au ajuns acasă, tu mă omori cu zile. Nu mai ai nici rușine de oameni nici frică de Dumnezeu.

Nu au făcut însă tot așa și baba Fira cu Ileana.

(Va urma).

colo voină a se ascunde dinaintea ochilor scormonitorului.

In gozul acesta să prăsește gârgărița pentru nimicirea economului. Femeiușca își alege un bob mai sennătos și rozindu-l își face un cuib pentru oul său. Din ou iese larva albă, care nutrinde-se din rămășița bobului crește până la un timp, apoi să începusează.

Acum începe creșterea gârgăriței și după 50—55 de zile își ajunge mărimea maximală.

O gârgăriță ouă 60—65 de ouă și de primăvara până toamna ajunge 7—8 descendenți își poate închipui ori-cine într'un sezon câte pot spori. Vara sunt mai puține, colea toamna însă să sporesc în așa grad mare, încât grâul le este mic.

Nutrinde-se gârgărița cu grâu și fiind așa spornice câtă pagubă pot face economului, și pe neobservate, căci numai în timpul ciuruitului ne putem convinge despre paguba ce o fac.

De cumva nu are gârgărița grâu de mâncat să îndestulește și cu sâcară, cucuruz, orz și când nu mai are ce roade, să întoarcă și la ovės.

(Va urma).

Belifa.

Soluțiuni saline pentru ceea-ce numesc francezii bain marie.

In multe cazuri nu putem pune o substanță în contact direct cu focul pentru că să se încălzească sau să fiarbă căci se poate altera prin aplicația directă a căldurii. Pentru a evita aceasta, substanța se pune în un vas, iar acesta în alt vas cu apă astfel că vasul cu apă vine în contact cu focul.

Acest sistem de a ferbe în apă fiartă se numește la francezii bain-marie de la balneum maris, pentru că mai înainte se întrebuița apa de mare în vasul din urmă. — Pentru că în viitor vom avea de multe ori ocazie a întrebuița acest sistem vom întrebuița denumirea de ferbere în bae.

Dacă baia este compusă din apă curată, aceasta ferbând la 100, vom avea o temperatură deci de 100 grade.

De multe ori avem necesitate de o temperatură mai mare pentru a ferbe substanțele sau a le conserva, trebuie atunci să întrebuițăm diferite săruri pentru a avea acele temperaturi variate.

Ast-fel dacă punem în apă din vasul de pe foc:

Sulfatul de cupru (pestră vântă) căpătăm temperatura de 102 grade	
cu Clorura de potasiu căpătăm 102 grade	
„ Alun (piatră acră) „ 104 „	
„ Borax „ 105 „	
„ Clorura de sodiu (sare de masă) „ 100 „	
„ Clorhidratu de amoniac (tipirig) „ 112 „	
„ Azotatu de sodă „ 117 „	
„ Acetatu de sodă „ 122 „	
„ Clorura de calciu „ 141 „	
„ Clorura de zinc „ 160 „	

La conservarea mazărei, vorbind despre legume verzi, am și avut ocazia a aplica una din aceste date pentru a avea temperatura de 106 grade necesară acestei conservării.

Despre Siropuri.

Siropu simplu, adică un amestec de zahăr cu apă preparat în mod special, este baza tuturor siropurilor compuse. — Deci dacă avem un bun sirop simplu putem prepara fără grijă unul compus.

Să luăm 10 chilogram zahăr alb
6 litri apă
și un albuș de ou

Să batem mai întâi albușul de ou în apa toată, iar din aceasta să luăm un litru și să punem la o parte. — Restu apei bătută cu ou, o amestecăm cu zahărul și o punem la încălzit pe un foc foarte slab. — Trebuie să mestecăm continuu cu o spatulă

(lopătică de lemn) și să nu lășăm de loc să fiarbă până ce nu se va topi zahărul de tot. Imediat ce s'a topit zahărul lășăm să fiarbă foarte puțin, slăbim iar focul și începem a adăoga puțin câte puțin apa cu albuș din litru ce am pus de rezervă. — După fie-care umflătură luăm spuma după tingire și căntăm ca siropu să fie legat sau mai precis să arate 30 grade, lua areometru Beaume, pe când ferbe.

Dacă s'a legat siropu mai mult, ast-fel că trece de 30 grade, atunci se mai adaugă apă, dacă nu e de ajuns se mai ferbe.

La partea industrială voi descrie areometru Beaume, instrument ce fie-care menajeră ar trebui să l' aibă imediat ce și face un sirop, sau o licoare în casa sa.

Dacă s'a fert siropu de ajuns se strecoară prin o stofă de bumbac sau de altă materie, cu condiție ca să fie rar țesută, să poată trece siropul și să rămână impuritățile pe stofă.

Acest sirop se pune în sticle bine astupate la răcoare și se conservă pentru a face diferite siropuri compuse.]

Mulți se vor întreba poate la ce au servit albușul de ou. Să le satisfac curiozitatea, spurându-le că albușul adică albumina servește la clarificarea siropului, căci fără el ați avea un produs foarte tulbure. — Este dar absolut necesar a se prepara în modul indicat și a vă servi de un vas de aramă.

Siropuri compuse sunt acele ce se prepară cu sirop simplu și în același timp cu disoluțiuni de substanțe chimice sau cu licoruri alcoolice, infuziuni, decoțiuni de materii vegetale ș. a.

Siropu de portocală și alămăie se prepară disolvând (topind) zece grame de acid citric cristalizat (sare de lămăie sau sări-cică) în 20 grame de apă, și se toarnă această disoluție în 970 grame sirop simplu rece și se mestecă bine. — La aceste în fine să adaugă 15 grame de spirit de portocală sau de alămăie după cum veți a prepara pe primul sau pe secundul. — Dacă ia locul de spiritul acestor fructe veți a întrebuița esența atunci nu veți pune de cât câte-va picături

Spiritul de portocală sau alămăie se poate prepara foarte ușor de noi, luând aceste fructe și să le curățăm ast-fel ca să ridicăm numai coaja colorată spre a ne servi, tot ce este alb, dedesupt trebuie să rămână ne utilizat. — Să punem 250 grame din această coajă colorată în o jumătate litru alcool de 80 grade centesimal și să o lășăm să șază bine astupată o săptămână. — După aceasta stocăm ușor cojile și estragem alcoolul carele este spiritul dorit. Bine astupat în sticle se conservă indefinit.

Siropul de gumă arabică este o preparație pectorală a căru întrebuițare este foarte bine cunoscută și util de a fi totdeauna în un menaj, se prepară ast-fel:

Se procură o jumătate chilogram gumă arabică în bucățele și foarte albă și se spală cu apă rece. Se pune pe urmă în o jumătate chilogram apă și se încălzește cât de tare pentru a se topi. Pentru a se topi mai iute se amestecă continuu. Se strecoară bine prin o pânză și când au eșit limpede se amestecă cu patru chilogram de sirop simplu care trebuie să fie foarte ferbinte când se amestecă. — Se mai lasă după mestec pe foc până ce acest sirop va arăta 33 grade la areometru Besaume, fiind ferbinte. — Ajuns la acest rezultat se lasă a se reci și se conservă în sticle.

Siropu de violete este unul din preparațiunile pectorale cele mai populare, inutil de a mai insista deci asupra virtuților sale speciale. — Să luăm un chilogram de petale (foiță albastră a floarei) de violete culese de curând și curate, și le spalăm în șese litri de apă foarte bine și să aruncăm apa după ce le punem pe un sifon sau pânză curată.

După ce se scurg bine de apa toată, le punem în a tingere bine spoită și turnăm peste ele apă fiartă curată până ce va căn-

tări atât apa cât și petalele la un loc trei chilogram. — Punem tingerea să fiarbă în un vas cu apă (ferbere în bae) timp de 12 ore. — Se strecoară iarăși de două ori una după alta și se adăoga patru chilogram zahăr alb foarte curat și se pune iarăși să fiarbă încet în bae până se topește zahărul. — Se lasă să se reciască și se pune în butelii.

Sirop de migdale (orjadă). Să se cumpere o jumătate chilogram migdale dulci fără coajă și 150 grame zahăr alb și 125 grame apă curată. — Pentru a opera mai lesne această pastă se împarte în opt părți, și fie-care în parte se pisază separat, până ce devine un adevărat praf.

Se pun toate opt părți la un loc în un vas și se toarnă peste ele 1500 grame (un chilo și jumătate) de apă. — Se strecură totui prin pânză mai strânsă de cât tifonul.

Felurimi.

Exitura cea mare a Nilului. La 11 Decembrie 1902 s'a inaugurat marea rezervor dela Assuan, care s'a început la 1898. E una din cele mai mari construcții în valea Nilului. Pentru Egipt chestia apei e o chestie de viață. Agricultorul privește cu grijă fiecare centimetru de apă care sau scădere a apelor Nilului, la vărsare. E apa mare va fi belșug și bogăție; e apa mică, va fi munca grea, recolta slabă și poate ruine. Nilul nu avuse numai apă, ci și îngreșămeat, sub formă de mal foarte fin, din munții Abeiniel, și care pus pe ogoare, le dă rodnice. Iarna e valea inundată, bazinele sunt pline ochi și canalele eurg ea niște puhoșie; vara însă Nilul e un fluviu ce curge încet, canalele sunt pe jumătate goale, pământul e crăpat și uscat și locuitorii lucrează nelucrat de scot apă pentru holdele lor insetate.

Pentru această nevoie sunt zidite rezervoriile. Napoleon I-ii a pus la cale construirea unui zăgaz mai la nord de Cairo, ear dacă s'ar putea iriga în totdeauna tot Egiptul, ar fi un câștig de 75,000,000 de lei pe an, mai mult pentru țară. Prin ajutorul zăgzului celui vechiu se poate uda regulat tot Egiptul de jos; pe când din cel de sus, abia se uda numai a patra parte. Pe lângă aceasta astăzi stau nelucrate din 6,250,000 de acre (1 acre=40¹/₂ ar) 500,000, căci apele Nilului nu ajung până la ele.

Pentru a înmagazina în vremea vărșării Nilului apa care curge de prisos în mare, și a se folosi la vremea uscăciunii, s'a făcut un zăgaz de a curmezișul vlei Nilului, la sud de Assuan, în apropiere de templul cel vechiu dela Philae. Planul e al lui Wilcock. Lucrarea a fost grea. A trebuit să se clădească zăgazul peste un fluviu, lat de ¹/₂ de mila englezească, și acest fluviu e timp de trei luni pe an, foarte repede și umflat. Trebuie făcut un lac, care să se lase să treacă malul roș așa de roditor; de asemenea zăgazul trebuia să nu împedecă plătirea pe Nil. Lucrările le-a făcut firma Iohn Aird and Co.; s'au început în primăvara lui 1899 și la 12 Februarie 1899 s'a putut pune temelia. Lucrul a fost ușurat prin faptul că în doi ani deardindul Nilul a fost foarte puțin mare, ceea-ce nu s'a mai văzut de 40 de ani; lucrarea s'a sfârșit deci aproape cu un an înainte de termin. Zăgazul e la 600 de mile la Sud de Cairo, și zidăria e de 465,000 de metri cubici; lungimea lui e de ¹/₂ de mila engleza. Are 180 de lătoace de apă prin cari pot curge 15,000 de tone de apă pe secundă. Grosimea lui e de 33 metri la basă; înălțimea cea mai mare, de 43 de metri. Pentru navigație e un șir de patru bazine cu porți despărțitoare. Rezervorul dela Assuan poate cuprinde 1,000,000 de tone de apă. Când e nevoie de apă se poate da drumul din el unui fluviu de două ori mai mare decât Tamiza la Londra. Când fluviu merge umflându-se lătoacele stau decșhise; în Decembrie le închid ca să seumrezervorul; în vremea uscăciunii se deschid după trebuință.

Paratrăsnete în anticitate. — Egiptologul Henrich Brugsch-pasa a tradus un număr de inscripții hieroglifice din vremea Ptolemeilor (vre-o 300 înainte de Hr.) din cari urmează ca templele egiptene aveau mai multe catarguri pe lângă ele, îmbrăcate cu arma pentru ale apăra de trăsnet. O inscripție dela templul din Edfu sună: „Acesta e construcția înaltă de colonne a zeului din Edfu, în capitala lui Horus luminătorul. Sunt catarguri așezate părăche la locul lor, ca să tăe furtuna din înălțimea cerului...”

In alt loc se mai dă următoarea lămurire: „Catargurile de lemn ajung până la bolta cerului și sunt bătute cu aramă din țară”. La Dendera în Teba clădirile porțel erau înzestrate cu catarguri înalte, ale căror virfuri erau îmbrăcate cu aramă, „ca să sfărme furtuna de pe cer”. Nu mai încapă deci îndoială că pe vremea aceea se cunoștea însușirea acestor catarguri de a tăie, de a sfărma puterea furtunii, adică tocmai că și noi zicem acuma, că prin paratrăsnet se neutralizează electricitatea nouzilor furtunoși.

Cine a descoperit această însușire? Grecii ori egiptenii? Probabil că Egiptenii a căror civilizație e așa de veche.

Ar fi de știut, dacă templele cele mai vechi a egiptene aveau asemenea paratrăsnete. De asemenea ar fi de știut ce sciau în această privință Babilonienii.

Un lucru mai e sigur: că Etruscii (popor semitic sau hămitic) sciau mijlocul de a cobori fu'g'urul din nori și că la Romani acest cult era cunoscut ca a lui Jupiter elicius, al lui Iovis tras din cer. Se știe că Tullus Hostilius, după legendă, ar fi murit trăsnet pentru-că făcuse o greșală de ritual la chemarea lui Iovis din cer.

E deci lucru de crezut că multe descoperiri științifice făcute de preoți în anticitate au fost ținute ascunse și apoi uitate, așa c'a trebuit să fie din nou descoperite.

Dare de seamă și mulțamită publică.

La apelul meu făcut către iubiiții mei colegi și amici pentru ajutorarea văduvei învățătoare și orfanilor remași după repăsarea fostului coleg (învățătorii) Aurel Popovici, au colectat și contribuit până acum următorii:

1. dl. Iacob Popa învățător a colectat dela următorii M. Domoi: Elie Moga protopresbiter 1 cor; Traian Moga 1 cor. Teodor ? 1 cor; și Iacob Popa învățător: 1 cor; Toți lin Răbăganii.

2. Dl. Miron Olariu învățător. a colectat dela N. N. 1 cor; Alexiu Turci învățător 1 cor; G. Turci preot 1 cor; Justin Iancu preot 1 cor; Miron Olariu învățător. 1 cor. Toți din Otlaca.

3. Dl. Teodor Cherechean a colectat dela Iuliu Grosșoreanu învățător. 1 cor; Teodor Cherechean învățător. 2 cor. Apil din Galșa.

4. Dl. Ioan Crișan bravul învățtor. a colectat dela: Gavriila Lazar preot cor; Petru Goldiș 20 fl. Ioan Crișan învățtor 2 cor; Floria Uncu epitrop 40 fl. Dimitriu Nădăban învățtor. 2 cor; Aur Varga preot 2 cor; Ioan Nădăban 20 fl. Ioan Buștea 2 cor; Simeon Paguba 1 fl. Iosif Berariu 20 fl. d-na Maria Marin 1 cor; Matkovesik Mihaly 1 cor; Ioan Săbău preceptor 40 fl. Hajgató Géza. 5 cor; N. N. 60 fl. Sips Terencz 1 cor; Aches Găspăr căznar 5 cor; Kristóffy Arpad 1 cor; ? 1 cor; ? 1 cor Toți din Socodor.

5. Dl. Paul Pop învățtor. în Ciomăghi 3 coroane.

De tot a încurs 39 coroane 10 fl. Care sumă au predat-o văduvei din chestiune.

In numele familiei din chestie, vin și pe aceasta cale a le exprima marii-moșilor domni donatori cele mai vii mulțamite poftindule, să le dăruiască Dumnezeu viață îndelungată și fericită.

Miersig, la 16/20 Ianuarie 1903

Iulian Paguba,
învățător.

Mulțamită publică.

Ne putând mulțumi în special tuturor celor ce mi-au condolat pentru moartea scumpului și neuitatului meu soț Iosif Birta fost preot în Iersig, vin pe aceasta cale a mi aduce mulțamite mele rudelor amicilor și cunoscuților cari au binevoit a participa la înmormântarea soțului meu și a mi condola.

Iersig, la 16 Ianuarie. 1903.

Silvia Birta
născ. Miresa.

RUGĂM

pe toți abonemenții restanțieri să binevoiască a plăti ce ne datorează. Altfel, cu părere de rău, dar vom fi siliți să le suspendăm trimiteră ziarului nostru.

Adm. „Tribunei Poporului“.

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Februarie n. 1903.

De ce a fost decorat dl prim-ministru D. Sturdza. Am dat deja știri, că dl D. Sturdza, prim ministru al României, a fost decorat de Sultanul Turciei.

Eată ce scriu chiar ziarul maghiar despre această decorare:

„Guvernul român deja cu luni de zile înainte de aceasta a trimis marilor puteri o notă diplomatică, lămurind marile puteri europene și rugându-le să ia cu liniște și încredere la cunoștință dispozițiile din Macedonia ale guvernului otoman, dispoziții drepte și leale care tind la treptata reformă. Marile puteri au primit punctul de vedere dezvoltat în nota României. Drept recunoștință pentru acest mare serviciu ce li-a făcut, Sultanul a trimis lui D. Sturdza orientul „Osmanic“ în diamante“.

Călătoria țarului Rusiei. Din Paris se știe, că — după cum e informat ziarul „Figaro“ — guvernul francez va binevenița părechia imperială rusească, care în Aprilie va întreprinde o călătorie mai lungă pe mare, — la țermurii Franței, întimpinându-o cu întreaga flotă a mării de nord și mediterane.

Krüger — greu bolnav. Krüger, fostul președinte al republicii Transilvaniei, s'a îmbolnăvit greu. Medicii au constatat aprinderi de plămâni. După părerea acestora boala nu e absolut primejdioasă dar — din pricina vâstei înaintate a lui Krüger — cei din jurul lui sunt plini de neliniște.

Alegere. La balotajul colegiului universitar din București a fost ales senator dl C. Nacu, liberal, cu 41 voturi contra 32 obținute de dl Titu Maiorescu.

In audiență. O telegramă din Viena vestește că M. S. Monarcul Francisc Iosef a primit pe editorul român d. Emil Sococu la audiență particulară. D. Emil Sococu a oferit Monarhului un strălucit album cu desenele tuturor uniformelor militare române, executate în stabilimentele sale. M. S. le-a admirat foarte mult arătând o mare bucurie pentru acest dar.

Judecată în afacerea băncii din Sopron. Din Sopron se știe: Tribunalul din Zalaegerszeg, delegat în afacerea băncii din Sopron, a publicat la 4 Februarie noua judecată. Au fost oșândiți: contabilul Artur Prohászka pentru complicitate în faliment fraudulos la patru ani pușcărie și cinci ani pierderea oficiului, Vrhovszki Gyula pentru 95 cazuri de defraudare și cinci casuri de escrocherie la cinci ani pușcărie și la 6 ani pierderea oficiului, Fridrich Agost, Kania József și Felkl József la o lună, respective 2 săptămâni închisoare, Tliczring Márton și Schneider Nándor la o lună închisoare, Kretschy Sándor și Gebhardt József la 8 zile închisoare și la pierderea oficiului pe un an, Zettl Gusztáv la 1000 coroane amendă, Prückler Ignáz la 500 coroane amendă. Din pedapsă s'a socotit lui Prohászka și Vrhovszki câte un an, lui Fridrich Agost 13 zile din închisoare. Prohászka și Vrhovszki român și mai departe în in-

chisoare. Braunshier Gyula a fost achitat. Judecata a fost apelată atât din partea procurorului precum și din partea acuzatorilor și apărătorilor.

Logodnă. Tinerul Stefan Cadariu din Lugoj s'a logodit cu Ana Păunescu. Fie într'un ceas bun.

Moștenire de 800 milioane. Firește, nu la noi s'a făcut această moștenire frumoasă, ci în Franța. Din Paris se știe anume că un proces lung se apropie de sfârșit. La anul 1793 un francez cu numele Bonnet revenind din India cu bogate comori a murit pe drum, pe o corabie a societății anglo-indiene d'atunci. Societatea a pus mâna pe comori, dar în aceeași vreme l-a avisat pe fiul defunctului să-și valideze drepturile pe baza de atestate valabile. Fiul lui Bonnet însă nu și-a putut legitima dreptul la moștenire, pentru că documentele familiare dispăruseră în decursul marilor sgușuri ale revoluției franceze. După desființarea societății anglo-americane, guvernul englez a continuat cu administrarea însă-măntului, care azi atinge suma de 800 milioane de franci. Se pretinde acum că o femeie ar fi dat în urmă de documentele atât de mult căutate și că vre-o 150 de persoane, — la atâția s'au sporit moștenitorii lui Bonnet vor să-și valideze drepturile la moștenire prin intervenirea camerei, care d'ela guvernul englez estradarea însă-măntului.

Baronul Bánffy membrul casinei cazarilor. Doi membri ai casinei din Lipótváros din Budapesta au recomandat pe fostul fișpan, președinte al Dietei maghiare și ministru președinte, astăzi mareșal de curte, pe baronul Bánffy de membru ordinar al casinei. Toată lumea știe, cum casina din Lipótváros este casina ovreilor bogați din Budapesta, cari întrempojurările de astăzi au cea mai puternică și desastroasă influență asupra afacerilor publice din țară. Înălțându-se Dumnezeu știe prin ce minune până la seauul unui ministru președinte, prin liberalismul său fără seamăn ajuns-a să fie scos din acest post nalt între hohotele cetățenilor de bine ai țării, de atunci închipuituș pașă încercat-a toate mijloacele să ajungă de nou ministru președinte. După ce nu i-a succes cu ajutorul reformatorilor de religia ovreiască să se înalte de nou, a crezut, că a sosit timpul său, când ficiorel a depus matura. Din acest moment adică locuitorul din Bimbó uteza a început să surprindă lumea prin niște articoli despre chestia naționalităților. Stilul și concepția lor tradau în cea mai mare măsură pe omul cu pregătiri primitive în ale științei de stat, încât toată lumea era de părere că sunt niște exerciții știtoare a băiatului său maturisant. Lauri nu i-a adus nici această deprindere. Acum i-se îmbie un nou mijloc. Precum ziseșeram e recomandat de membru al casinei susnumite. În perspectivă fiind o crisă de președinte aici se dă cu socoteală, că el are să fie președinte în locul ovreului Dóczy, care de mult amenință lumea cu abdicarea. În fine totuși are să devină dar președinte, dacă nu al guvernului cel puțin al cazarilor, cari nu mai puțin conduc destinele țării decât guvernul supus în toate lor.

Sinucidere. En Măcărescu, sub director la Banca Agricolă din București, s'a sinucis, aruncându-se înaintea trenului din gara T. Măgurele.

Nefericitul a fost țiat în două. Cavruș, a fost transportat imediat la Morga orașului T. Măgurele unde procurorul local a început o anchetă.

Măcărescu lasă în urma lui 2 copii. Cauza nenorocirii i-se trage dela acțiunile Băncii de Scont pe care le-a cumpărat cu 280 lei și care scăzuseră în cele din urmă la 250.

A fost un funcționar cinstit până în ultimul moment când s'a amestecat în afacerea dela finanțe cu 17 bonuri.

Garanția de 40 000 lei ce trebuia s'o depue când a fost numit casier general al Casei de depuneri, i-a fost dată în modul următor: 20 000 lei de către fostul casier general Ștefănescu, câte 5 000 l-i de către doi funcționari superiori și 10 000 de o rudă a sa.

Când a fost numit casier n'a avut nimic. A dus o viață cumpătată și cinstită până în momentul când s'a încurcat în afacerea dela finanțe.

Ziaristic. A apărut în tipografia „Trib. Pop.“ „Lumina și Adevărul“ revistă săptămânală, care se va ocupa în deosebire cu traducerea legilor și a ordonanțelor ministeriale. Redacția și administrația în Saj' é y (comitatul Cianad). Redactor responsabil Ioan Roman. Prețul de abonament pe un an 4 coroane, pe 1/2 an 2 coroane, pe 1/4 an 1 coroană. O salutăm de binevenire și i dorim succes bun!

Distincție. Dl Eugen V. Feller din Stubics, farmacistul de curte al Alteței S. e. și r. prințul Filip de Bourbon, a primit medalia de argint al ordinului crucii-roșii spaniole. — Acestul ord înființat de Regele Alfons XII îi aparțin profesorul și medicul renumiți și e un ord oficial la curtea spaniolă. — Precum se știe, Elsa Fluidul lui V. Feller se bucură de cea mai mare trecere nu numai aici în țară, ci și în străinătate.

Concursul Ministrului român de agricultură industrie, comerț și domenii.

— Publicațiune. —

Se aduce la cunoștința generală, că urmând a se edita o serie de compendii pentru instituțiile lucrătorilor agriculturii angajați la ferme și pepiniere, Ministerul publică concurs pentru cele mai bune lucrări în ramurile agricole și anume:

- Agricultura.
- Creșterea, înmulțirea, îngrijirea vitelor și lăptăria.
- Creșterea vermililor de mătase și estragerea mătasei.
- Creșterea albinelor și estragerea mierii.
- Cultura viei.
- Fabricațiunea și conservarea vinului.
- Cultura arborilor roditori.
- Cultura zarzavaturilor și a florilor.
- Aritmetica agricolă, în condițiunile următoare:

1) Lucrările se vor întocmi urmând în liniamente generale programele analitice publicate în „Monitorul Oficial“, Nr. 162 din 23 Octombrie 1902.

2) Lucrările trebuie făcute în termen cât se poate de popular potrivit cu priceperea absolvenților cursului primar.

3) Primirea lucrărilor manuscrise pentru acest concurs se închide la 1 Martie 1903.

4) Lucrările manuscrise vor trebui să fie prezentate Ministerului, Direcțiunea Agriculturii în plie încheis cu un motor pentru fie-care în parte.

Pe plie se va indica pentru-ce ramură e prezentat, cu acelaș motto se va indica pe coală de hârtie, numele, pronumele și adresa autorului.

Premiile ce acordă Ministerul pentru lucrările de mai sus sunt:

Pentru agricultură I 300 lei, II 200 lei.

Pentru creșterea, înmulțirea, îngrijirea vitelor și lăptăria I 250, II 150.

Pentru creșterea vermililor de mătase și estragerea mătasei I 200, II 100.

Pentru creșterea albinelor și estragerea mierii I 200, II 100.

Pentru cultura viei I 250, II 150

Pentru fabricațiunea și conservarea vinului I 250, II 150.

Pentru cultura arborilor roditori I 200, II 100.

Pentru cultura zarzavaturilor și a florilor I 250, II 100.

Aritmetica agricolă I 250 II 100. Ministerul acordă pe lângă un premiu și un număr de două sute broșuri.

Lucrările premiate rămân proprietatea ministerului.

POSTA REDACȚIUNEI.

Am. f. Mi se pare că D-Ta nu te sfi între cei interesați căci altfel n'aș înțelege de ce ai așa răutate. Greșeli face omul tiner dar dacă e de cinste caută să le repare, și eu sunt sigur că în cazul de față toate se vor repara, de aceasta chiar și eu voi îngriji. Dacă ești dintre cei interesați aceste am să și le spun, dacă ești un răutăcios zădarnic și-aș vorbi.

Ab. 1903, Berecuța. Dacă a fost rău chinezul, l'ași răsplătit că nu l'ași mai ales. Să-l mai cerți acum și prin foaie, n'are înțeles. E de osândit însă că din resburare, strică până și fântâna:

„Somnul lui Dumnezeu“... Ai uitat să te înscribi și să ne spui de unde e această poezie.

T. Orga, Pecica. Nici noi dar nici D-ta să nu stai de vorbă cu acea fiică murdară din Timișoara. Cât despre cei ce și despre un examen bun scrie rău în acea foaie, disprețuieți-l, cum e vrednic și treceți înainte.

I. A. Sasoci. S'a primit. Se va publica îndată ce va fi loc. Mai trimite.

Vasile Filimon. Dacă o scoți D-Ta ori alt cineva trimis de D-Ta la postă, nu ești dator să plătești nici un ban.

I. M. Reșița. Pira ce aveți cu prețul, nu se poate publica. S'ar naște ceartă. Aveți D-Voastră autorități, cari poruncesc preoților. Dacă aveți piră întemeiată, faceți acolo arătate.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Dlul P. R. în S. Intrebarea D-Voastră o într'adevăr nostimă. Toată suflarea românească știe, că în Alba-Iulia a existat o filială a unei societăți române, cunoscută sub firma „Concordia“ în Sibiu. În ce privește filiala „Concordia“ în Alba-Iulia, aceasta a liquidat ear raturile ei sunt de vânzare și adică: aranjament massiv complet de băcănie și de textil în stare foarte bună, cu prețuri foarte moderate. Doritorii de a cumpăra primesc deslușire dela dl director actual al „Concordia“, dl V. Onișu, Sibiu. Referitor la intrebarea a doua îți spunem din esperință proprie, că te asigurăm și îndemnăm călduros, să faci tirgul.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu

Insertiuni și reclame.

INVITARE DE ABONAMENT.

„BUNUL ECONOM“,

REVISTA PENTRU AGRICULTURA, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORĂȘTIE (Szászváros).

Cea mai ieftină și totodată unica foaie românească în felul ei cu ilustrațiuni.

Costă:

pe anul întreg (2 fl.) 4 coroane
pe jumătate an (1 fl.) 2 „
Pentru România 15 lei pe an.

Ctul. CASEI DE PĂSTRARE POSTALĂ Nr. 10025.

— Numeri de probă gratis și franco. —

Abonamente se plătesc înainte și se pot face cu prima zi a ori cărei luni.

898 1—10

Administrația

„BUNULUI ECONOM“.

Un iurist a. III

caută aplicare într'o cancelarie advocațională. A se adresa la Ioan Maior, Maros-Szent-Király u. p. Nagy-Eryd. 895 2—3

O fată de român

cultă, bine crescută cu scrisoare bună, vorbește 5 limbi precum în vorbire așa și în scriere, caută aplicare în ori și-ce fel de cancelarie cu un salariu lunar cât de moderat la început. Doritorii sunt rugați a se adresa la administrația foii „Tribuna Poporului“.

O cucerire frumoasă.

Pe piața Orăștului primul atelier de croitorie modernă îl are astăzi Românul Alexa Perian. Un meseriaș tiner, care în afară de întreg publicul inteligent din localitate, prin calitatea frumoasă și prestațiunile sale umitoare, a reușit a-și largi cerul mușterilor și peste o parte întinsă a inteligenței rom. din Sasca, Bozovici, Caransebeș, Lugoj etc.

Inregistrăm cu plăcere această miunată isbândă, din care să-și ia pildă meseriașii nostri.

Primejdie de moarte

la o nuntă!

— O descriere adevărată după o povestire a lui Ioan Sinnreich din Komárom-Tarján. — Retipărirea oprită. —

Era după seceriș, noi ședeam într-o zi de Duminecă sub umbra unui teiu naainte bisericeii cu bătrânul nostru învățator, a cărui povestire noi totdeauna bucuram le ascultam. Cu prilejul acesta ne-a povestit despre prietinel seu.

„Franț Groszbauer — zise el — era un om foarte plăcut și era jude comunal; avea două fete, dintre cari una era Măria, o fată de 18 ani trebuia să se mărite după ficiorul lui Martin precupeț de vite. Cealaltă fată era o fetiță palidă de 14 ani, care suferia din pruncie de reumatism, slășieri în cliciuri, mâni și picioare, cari erau într-una tot umflate, avea într-una dureri de cap, zvînșiri de inimă, ameteți, se simțea rău și de oare ce zăcea tot în pat nu avea apetit. Groszbauer nu cruța bani, numai ca să-și poată vindeca fata mai tineră, însă nu-i folosia nimic.

Nainte de asta cu 3 ani, când fata cea mai mare Măria trebuia să se cunune, Groszbauer nu știa nici el pe cine să cheme de măturie, fără ca să vatăme pe vecini, dintre cari fiecare era bucuros măturie, căci toți îl iubeau pe Groszbauer.

Atunci și-adeuse iute aminte de mine și timpul frumos din cătănie când slujisem la olaltă. El zise cătră soția lui, cu care s'a sfătuit, că pe cine vrea de măturie. „Vechiul meu prietin, învățatorul trebuie să fie măturie și nime altul. Imi scrise, ca să viu de loc. Acesta a fost un cuget, pe D-zeu care i-l-a dat.

Ziua nuntel sosise. Oaspeții se adunau din toate părțile, preotul ținu în biserică o cuvîntare pătrunzătoare, apoi ne duserăm la glasul muzicel acasă, unde ne petrecurăm bine la vin, musică și cu dansul.

De odată se făcu o învâlmășală. Bătrânul Groszbauer căzu ca de trăznit, ochii îi erau închiși, tremura în tot corpul său, ear fața i-se schimonosi cu totul. Musica nu mai cânta oșpeții de nuntă steteră palizi de spaimă, ferestile fură deschise de loc, ear bătrânul Groszbauer fu spălat cu apă și oțet, însă toate erau inderșert. Mueri și fete plângeau și-și smulgeau părul de desperare, era un lucru, ce-ți sfășia inima, ear eu stăteam locului fără un pic de sfat. De odată imi vine un cuget mântuitor, strigai soției mele: „Oh, de am avea la noi acum din Elsa-Fluidul lui Feller, abună seamă că i-ar ajuta sârmanului nostru prietin! Soția mea caută în buzunar și eată găsește 2 sticlute; apucaî dna din mâna ei, frecaî cu minunatul Elsa-Fluid al lui Feller ingenunchiand lângă uinsul, capul pieptul întreg și-i picuraî câțiva stropi în gură. Bătrânul Groszbauer deschide ochii și începe a șopti: „Mai încă! mai!“

„Ii mai dădui 10 stropi și Groszbauer se simți mai bine, mai târziu Groszbauer s'a sculat; toți lăcrămau de bucurie, îl felicitară pe Groszbauer și pe mine. Nunta să urmă ear mai departe și erau toți voioși de nou. Oaspeții beură întru sănătatea producătorului a lui Elsa-Fluid adecă a lui Eugen Feller, apotecarul din Stubica. După câteva ore Groszbauer s'a însănătoșat pe deplin. Oaspeții voiau să știe de unde am acest leac minunat „Elsa-Fluid“ și eu le-am spus-o Caporalul Hoffer, bunul meu cunoscut și a lui Groszbauer, era tot bolnav, suferea de stomach, de ruperi și nu avea apetit, suferia de dureri de ficat ear sângele i-se suia în cap, și mai avea sfășieri și împunsături, întrucât a fost lăsat acasă dela miliție, dar nu-i fu mai bine nici acasă, avea colică, dureri de piept, folosia mai multe medicamente, despre cari citea prin calendare, dar toate erau fără folos.

De-odată citește în Calendar o poveste despre Elsa-Fluidul veritabil al lui Feller și despre Elsa-Pilulele și-și comandă îndată dela apotecarul E. V. Feller din Stubica, Kirchengasse nr. 92 (Comitatul Agram) 1 duzină (12 sticlute) din Elsa-Fluid cu 5 coroane și 6 cutii din purgativele Elsa-Pilule de 4 coroane.

Portul l-a plătit bunul farmacist însuși. A luat pe zi de 3 ori câte 20 stropi de Elsa-Fluid într-o fiuge de lapte dulce și s'a frecaî cu picături curate de Elsa-Fluid de 2 ori la zi la stomach, foale și la piept și prin tot locul, pe unde simțea dureri; din Pilulele-Elsa inghița de 2 ori pe zi câte 4 odată și i-se făcu bine din zi în zi și acum e pe deplin sănătos și recomandă tuturor pentru ori-ce dureri numai veritabilele „Pilule-Elsa“ și Elsa-Fluidul lui Feller.

Acum toți oamenii folosesc în sat Elsa-Fluidul lui Feller mai ales împotriva arsurilor, rănilor, împunsăturilor, a sfășierilor în organe, împotriva fraselui și a limbricilor la băieți și a ochilor slabi. Un om fusese mai orb, și după ce în decurs de 6 săptămâni s'a folosit de Elsa-Fluidul lui Feller amestecat cu apă la spălatul ochilor, acum vede ca și când era tinăr.

Mai departe laudă oamenii Elsa-Fluidul lui Feller pentru efectul său la pojar scrintiri, dureri de piept, dureri de grumazi și gât, la greutăți de respirare, la scuipat de sânge, la răgușeli, zgârciuri, sudori de noapte, precum și împotriva de stomach vechi, nervosități, îngălbănări, anemie încă am auzit laudând Elsa-Fluidul lui Feller și împreună cu Pilulele-Elsa s'au folosit cu succes contra galbanării.

Eu însu-mi, istorisi mai departe învățatorul, am să mulțumesc Elsa-Fluidul lui Feller, că ved bine de oare-ce înainte de ce Hoffer mi-a dat fluidul acesta stam așa de rău cu ochii, încât abia mai vedeam.

Franț Groszbauer a comandat deloc 4 duzine cu 16 cor. din Elsa-Fluidul lui Feller din Stubica, și în câteva săptămâni se însănătoșă cu totul și fata lui mai mică, și acum comandă adese câte o duzină cu 5 coroane pentru sâraci. Dintre nuntași și-au comandat foarte mulți Elsa-Fluidul lui Feller ba și din Elsa-Pilulele sale pentru purtare și au ajuns la rezultate la zgomotul urechilor, la unflături scrofuloase, la jubre, friguri, influență, catar, slăbiciuni de picioare și mâni, la hemoroide, la rigăituri acre, vomări și mai ales contra durerilor de dinți.

Aceasta e istorisirea bătrânului învățator, care mi-a împărțit-o prietenul meu. Să înțelege că și eu mi-am comandat de loc din Elsa-Fluidul lui Feller 24 de sticle cu 8 coroane și 60 fileri, apoi 36 sticle cu 12 cor. 40 fileri și Elsa-Fluidul m'a vindecat. Mi-a ajutat împotriva sfășierilor pricinuite de răceală, ba tuturor contra tuturor boalelor, cari se iviau la casă. Andrei Samweber a folosit Elsa-Fluidul la soția lui contra durerilor de dinți, de cap și junghiuși în mâni și picioare și i-a ajutat, copiii i-s-au însănătoșat, Franț Goldschmied și soția lui au scăpat prin el de durerea de stomach, Andrei Hey folosește Elsa-Fluidul contra tuturor boalelor. Anton Goldschmied îl folosește contra durerilor de cap, Mihai Eichard avea un copil mai mort decât viu, decând i-a dat Elsa-Fluidul lui Feller în lapte e sănătos ca aluna, Savu Heidinger nu mai putea de durere de dinți Elsa-Fluidul lui Feller i-a ajutat îndată, Anton Kahlbach și Ioan Bertoll laudă Elsa-Fluidul și Elsa-Pilulele pentru stomach, ear Elisaveta Ströli a scăpat de dureri de inimă cu ajutorul Elsa-Fluidul lui Feller, și cei sănătoși se folosesc la spălat de Elsa-Fluidul lui Feller, sunt sigur, ca toți imi vor fi mulțumitori, cari vor comanda Elsa-Fluidul meu. Numai să se apere toți de falsificări și să comande de a dreptul din Stubica și să se scrie adresa curat la:

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica
Kirchengasse Nr. 92. (Comitatul Agram.)
Vecinii a căror nume și pronume l-am scris d-lui apotecar Feller trăiesc toți în Tarján și pot adăveri cu toții ce mult le-a folosit Elsa-Fluidul lui Feller și cum sunt de îndestulți cu el.

„Acesta și nu altul, trebuie se fie martorul de cinuie“ zise Groszbauer.

Groszbauer deschide ochii și șoptește mai, încă mai!

Veritabilul lui Feller „Elsa-Fluid“ (Fluidul-Feller extras de plante, de miros plăcut, cu marca „Elsa“.)

Aiât pe descrierea modului de folosire, cât și pe fiecare sticlă trebuie să poarte marca aci alăturată, cu numele „Elsa“ și subscrierea „Feller“. La expozițiile din Paris, Roma, Londra, Nizza și Berlin „Elsa-Fluid“ a fost decorată cu medalia de aur. Comandați „Elsa-Fluid“ cu rambursă postală și prin alăturarea costului. Costă

	12 Sticle sau	6 Sticle dușle	5 Cor.	— fil.
Cu ambalagiu	24	12	8	60
și porto postal, cum și descrierea modului de folosire.	36	18	12	40
	48	24	16	—
	60	30	20	—

Gratuit primește fiecare cumpărător a unei duzine nouă, o sticlă pe de-asupra. Să ne ferim de contrafaceri. Numai „Elsa-Fluidul“ e veritabil. Dacă o scrisoare s'ar perde, să scriem recomandat

Mai recomandăm: Pillulele de Rabarber „Elsa“ ale lui Feller.

Aperitivul mai bun, eftin și probat, care influențează repede, fără dureri, promovând curățirea sângelui, mistuirea, mulcomind durerile la cele mai multe boli de stomach și ale organelor de mistuire. Un pachet (6 cutii) cu îndrumări de folosință costă 4 coroane.

„Rane pricinuite prin ardore, le vindecă în timpul scurt de 4 cásuri fluidul „Elsa“
Serie la 2/II 1902.
Kaotz Ioan, Mramorac (com. Timișului.)

Cine dorește să primească „Elsa-Fluid“ cum și „Pilulele-Elsa“ de Feller se comande la:
EUGEN V. FELLER
liferantul Altețel Sale prințului Filip de Bourbon
farmacist în Stubica, strada Bisericeii Nr. 92, (Comitatul Agram.)
Depozitul principal în Budapesta: la farmacia Iosif de Török, Király-utca 12, Dr. Eggers „Reichs-Palatin“, farmacist, Váci-körút 17 și la farmacia Béla Zoltán, V. Szabadság-tér. În Arad se capătă la farmacia Iulius Tábor și Kelemen v. Földes.

„Renunțit D-Tale fluid „Elsa“ în adevăr folosește la toate boalele interne. Pe mine într-o noapte m'a lecut de grozave dureri de picioare.“
Serie la 10/XI. 1902.
Ioan Majlik, forostier Gács (com. No grad.)

293—1902. tkvi sz.

Arverési hirdetményi-kivonat.

A m-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Moráriu Valér m-radnai lakos végrehajthatónak Dubestyán luon odvosi lakos végrehajthatást szenvedő elleni 840 kor. főkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a m-radnai kir. jbiróság területén levő az odvosi 127. sz. tkjvben A. I. 1—6 rsz. 260—161, 831, 1150 1271, 1611 és 1828 hrzi sz. a. felvett ingatlanokra és utána járó A. I. 7. rsz. a. ordó és legelő illetőségre az arverést 878 koronában ezenel megállapított kikáltási árban elrendelte és hogy a fenntebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi április hó 8-ik napján d. e. 9 órakor Odvos községi háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverozni szándékozik tartoznak az ingatlan becserának 10/10-át vagyis 87 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékköpes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszeri elismervényt átszolgáltatni.

M-Radna, 1903. január hó 19-én.

A m-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Polgar,
kir. albiró.

897 1—1

O casă frumoasă

Impreunată cu intr. de 800 st. □, la dramul mare, în local cel mai frumos din comună potrivit pentru ori-ce și mai ales de colnă pentru proprietari de vie, constătoare din 4 chilii frumos decorate și padimentate, cuină, 2 cămări, 2 pivnițe, fântână în curte, grajuri pentru vite și cocini, intravilanu, ridicat cu vie, altoaie de patru ani. Se află de vnzare în Cuvn p. n. Gyorkol, comit. Arad. Prețul 4000 cor. Doritorii să se adreseze la Achim Bradin a lui Mitru.
889 3—3

Hotel „VAS“

cafenea, restaurant și berărie.

Locul de întâlnire al inteligenței române din loc și din provincie, unde se găsește cu prețul cel mai avantajos mâncări de casă, vin excelent și bere Dreher. Un prânz de 3 pèse 1 coroană.

Oaspeților dela hotel le stă la dispoziție, pentru ori-ce tren care sosește sau pleacă, omnibus sau trăsură.

Prețul camerelor este, dela 1 cor. 60 fl. în sus.

Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea unui serviciu ireproșabil.

Roagă prețiosul sprigin.

685 22—

Cu deosebită stimă

Veduva Duffner Jozsef.

Căile ferate Ungare.

Mersul trenurilor.

În vigoare dela 1 Octombrie 1902.

Pleacă din Arad: Sosește la Arad:

Spre Budapesta.	Dela Budapesta.
De persoane dim. 5 10	Dela Szolnok mixt 9 00
Accelerat dim. 8 18	Accelerat dim. 1 54
De persoane dim. 11 20	De persoane d. a. 3 32
Accelerat d. a. 4 21	Accelerat 7 11
Mixt d. a. 4 45	De persoane dim. 9 10
De persoane 9 35	De persoane dim. 6 05
Spre Ardeal.	Dinspre Ardeal.
Accelerat d. a. 12 11	Dela Coborșin de persoane dim. 6 59
De persoane până la Soborșin d. a. 2 04	De persoane dim. 10 30
De persoane d. a. 4 07	Accelerat d. a. 4 00
Mixt până la Radna 7 23	Dela Radna d. a. 2 36
De persoane dim. 6 35	De persoane 8 57
Spre Seghedin.	Dela Seghedin.
Mixt dim. 7 10	De persoane dim. 8 35
De persoane d. a. 4 11	Mixt 7 00
Spre Timișoara.	Dela Timișoara.
De persoane dim. 6 15	Mixt dim. 10 43
De persoane dim. 1 56	De persoane d. a. 3 44
Mixt d. a. 5 00	De persoane 10 59
Spre Brad.	Dela Brad.
De persoane dim. 6 25	De persoane dela Gurahonț-Iosagh. 8 03
Mixt d. a. 12 06	Mixt d. a. 1 00
De persoane până la Gurahonț-Iosagh. 4 30	De persoane 6 56

NOTA. Cifrele grase de lângă ore însemnează noaptea.